

Beslutsunderlag B

Styrelsen 2019-08-26

Diarienummer 0066/19

Handläggare: Catrine Norrgård, filialchef

Telefon: 031-368 54 50

E-post: catrine.norrgard@gshab.goteborg.se

Gothenburg European Offices halvårsrapport 2019

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Gothenburg European Offices halvårsrapport 2019, som sker enligt Göteborgs Stads Handlingsplan för omvärlds- och intressebevakning, antecknas.
2. Halvårsrapporten översänds till kommunstyrelsen som information.

Sammanfattning

Den årliga handlingsplanen för omvärlds- och intressebevakning beskriver hur Gothenburg European Office (GEO) ska arbeta för att uppnå den av kommunstyrelsen 2014-12-03, § 743 beslutade inriktningen på stadens [internationella omvärlds- och intressebevakning \(dnr 1142/14\)](#).

Denna halvårsrapport beskriver vad som skett inom ramen för handlingsplanen under januari till och med juni 2019, samt innehåller en översiktstabell med samtliga frågor från handlingsplanen. I bilagan har GEO beskrivit aktuella EU-ärenden som berör staden i en samling faktablad.

Ekonomiska konsekvenser

Framtida EU-finansiering till Göteborg Stad kan påverkas av EU:s långtidsbudgetram och utformningen av programmen däri. Handlingsplanens aktiviteter hanteras inom ramen för beslutad budget för Gothenburg European Office. Budgeten för 2019 beslutades av [kommunfullmäktige vid sitt sammanträde 2019-06-11 §18](#).

Barnperspektivet

Under våren har GEO genomfört en fördjupad studie i hur utbildningsområdet berörs av EU och hur utbildningsförvaltningarna kan jobba aktivt med EU-nivån och Brysselkontoret för att leverera inom ramen för sina uppdrag. Rapporten beskriver bland annat möjligheter för fortbildning av lärare, utbyten samt projektfinansieringsmöjligheter.

GEO har under våren bistått EU-projektet [Open the Door for Reading](#) att planera och genomföra en resultatkonferens tillsammans med sina partner från Åbo, Milano, Bryssel och Bristol. Projektet syftar till att uppmuntra läsande för barn och är inriktat till att nå barn i särskilt utsatta familjer vilket gynnar barns livssituation.

Mångfaldsperspektivet

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Miljöperspektivet

Miljö, klimat och energi är frågor som står högt på agendan i EU. Den största delen av miljölagstiftningen har sitt ursprung i EU sedan fyrtio år. Klimatfrågorna har under det senaste året återkommit som en prioriterad fråga i unionen och energiunionens slutförande förblir en fråga även för den nya mandatperioden i EU.

GEO har under våren jobbat tillsammans med miljöförvaltningen rörande luftkvalitetsdirektivet och med flera av stadens verksamheter kring ramdirektivet för vatten. Detta för att förbättra EU-lagstiftningen. Tillsammans med Göteborg Energi och Johanneberg Science Park, har GEO fortsatt lyfta Göteborgs expertis på energiområdet.

Omvärldsperspektivet

Det är viktigt att staden i ett tidigt skede arbetar med att påverka utformningen av olika lagstiftningsprocesser och utlysningar i Bryssel. GEO representerar Göteborgs intressen gentemot EU:s institutioner och har under första halvåret 2019 arbetat aktivt med lagstiftning som direkt berör Göteborg. GEO har utöver påverkan, även bidragit med anpassad information från Bryssel till olika förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad. Informationen hjälper verksamheterna att få en bättre överblick avseende viktiga förändringar i lagstiftning från EU-nivån.

Eftersom 2019 är ett valår har EU-kommissionen avstått från att lägga nya lagstiftningsförslag under våren. Därför har påverkansarbetet varit mindre intensivt. Det innebär inte att arbetet stått stilla eftersom öppna samråd, förhandlingar och finansieringsutlysningar rullat på som vanligt. EU-kommissionen ska bytas senast den 1 november och därför väntas inga större förslag heller under hösten.

Det är väsentligt att arbetet i Bryssel sker med kontinuitet och långsiktigt i samarbete mellan stadens olika verksamheter samt externa parter. Ju mer man är aktiv i Bryssel, desto större utdelning får man genom kontaktnät och profilering. Det finns drygt 300 lokala och regionala representationskontor i Bryssel. VGR har fem anställda på plats i Bryssel och flera anställda i Göteborg. Göteborgsregionen saknar representant i Bryssel. Malmö stad, Skånes kommunförbund och Skåne-regionen har tre separata kontor. Osloregionens kontor representerar sju fylken, 13 kommuner och två universitet. Variationen är alltså stor kring hur städerna organiserar sitt arbete i Bryssel.

Bilagor

1. Halvårsrapport 2019 enligt Handlingsplan för omvärlds- och intressebevakning
2. Faktablad tillhörande halvårsrapport 2019 för handlingsplan för omvärlds- och intressebevakning

Ärendet

För att säkerställa att GEO arbetar med för staden relevanta frågor tas en övergripande årlig handlingsplan för omvärlds- och intressebevakning för GEO, vilken beslutas av kommunstyrelsen. Detta ärende avser en halvårsrapport som sker i enlighet med handlingsplanen.

Beskrivning av ärendet

Den årliga handlingsplanen för omvärlds- och intressebevakning beskriver hur Gothenburg European Office (GEO) ska arbeta för att uppnå den av kommunstyrelsen beslutade [inriktningen på stadens internationella omvärlds- och intressebevakning \(§ dnr 1142/14\)](#). En analys av EU-kommissionens årliga arbetsprogram görs för att bedöma vilka politiska processer inom EU som är viktiga för Göteborgs stad att följa under året. Den årliga handlingsplanen tas fram av GEO tas fram i samråd med stadsledningskontoret och ett Advisory Board. I Advisory Board finns representanter för olika förvaltningar, bolag inom Göteborgs Stad samt Johanneberg Science Park, Lindholmen Science Park och Chalmers tekniska högskola.

Enligt handlingsplanen ska GEO rapportera sina aktiviteter halvårsvis till Stadshus AB:s styrelse, varpå kommunstyrelsen informeras. Halvårsrapporten beskriver vad som skett inom ramen för handlingsplanen under januari till och med juni 2019, samt innehåller en översiktstabell med samtliga frågor från handlingsplanen. I bilagan har GEO beskrivit aktuella EU-ärenden som berör staden i en samling faktablad.

Kommunstyrelsen fattade beslut om [handlingsplanen på sitt sammanträde 10 april 2019](#) (2019-04-10 § dnr 0331/19). Förslaget till handlingsplan hade diskuterats i GEO:s Advisory Board i december 2018.

Under 2018 antecknades halvårsrapporten av styrelsen vid sammanträdet den 1 oktober 2018. Årsrapporten för 2018 antecknades vid styrelsens sammanträde den 18 februari 2019.

Bedömning av Stadshus vd

Stadshus vd bedömer att Gothenburg European Office har levererat inom ramen för Handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning 2019 och föreslår att halvårsrapporten antecknas och skickas till kommunstyrelsen som information.

Den av kommunstyrelsen beslutade inriktningen på stadens internationella omvärlds- och intressebevakning (dnr 1142/14) är i behov av revidering och en ny inriktning bör antas utifrån en grundlig analys av Göteborgs möjligheter i Bryssel den nya mandatperioden 2019-2024 och EU:s nya långtidsbudget 2021-2027.

Stefan Söderlund

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Halvårsrapport i enlighet med Göteborgs Stads handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning 2019

Bakgrund

Handlingsplanen för europeisk omvärlds- och intressebevakning beskriver vilka frågor som Göteborg ska arbeta med i Bryssel för att uppnå den av kommunstyrelsen beslutade inriktningen på stadens internationella omvärlds- och intressebevakning.¹ Utifrån inriktningsbeslutet görs en övergripande bedömning av vilka politiska processer inom EU som är viktiga för Göteborgs Stad att följa. Bedömningen gjordes utifrån Stadens egna processer och EU-kommissionens arbetsprogram för 2019. Handlingsplanen antogs av kommunstyrelsen den 10 april 2019, efter att förslaget som Gothenburg European Office (GEO) tagit fram, diskuterats i Advisory Board december 2018.

Syftet med omvärlds- och intressebevakningen är att stödja beslutsprocesser och möjliggöra påverkan av olika policyfrågor som är av intresse för staden. Av denna anledning är det viktigt att Staden i ett tidigt skede tar in information och sedan arbetar med att påverka utformningen av olika lagstiftnings- och policyprocesser. Det kan exempelvis handla om att föreslå förenklingar så att tillämpningen av lagen blir enklare för Stadens tjänstemän; undvika att lagstiftningen ålägger Staden att utföra något som skulle vara mycket kostsamt; eller påverka utformningen av arbetsprogram inför utlysningar så de passar Stadens intressen för utvecklingsprojekt. Det är väsentligt att påverkansarbetet sker med kontinuitet och långsiktighet i samarbete mellan stadens olika enheter samt externa parter.

Gothenburg European Office har under första halvåret bevakat initiativ utifrån den tematiska inriktningen: miljö, klimat och energi; sociala frågor och folkhälsa; transport och infrastruktur. GEO har också bevakat ett antal viktiga horisontella frågor, så som valet till Europaparlamentet, EU:s långtidsbudget, forskning och innovation samt Brexit, i enlighet med handlingsplanen.

Enligt handlingsplanen ska en uppföljning ske halvårsvis. I en bilaga beskrivs kortfattat i en tabell vilka aktiviteter som skett under varje prioriterat område, var i beslutsprocessen frågan ligger och vad som förväntas ske närmast. Advisory Board har haft möjlighet att framföra sina synpunkter vid ett möte den 14 juni och gav GEO råd för fortsatt hantering av frågorna i handlingsplanen för den återstående delen av året. Det är Stadshus AB:s styrelse som är mottagare för GEO:s halvårsrapport på leveransen inom den beslutade handlingsplanen. Stadshus AB informerar sedan kommunstyrelsen.

Som en del i arbete med att informera om de initiativ och lagförslag som prioriterats i handlingsplanen har ett antal faktablad tagits fram. Faktabladen beskriver översiktligt lagförslaget samt var i beslutsprocessen förslaget ligger. Faktabladen återfinns i bilagan.

Målsättningar för arbetet i Bryssel 2019

Inom de tre prioriterade områdena är målen för Gothenburg European Office arbete att:

- Lagstiftningsförslag förändras i enlighet med Göteborgs antagna positioner.
- Ledamöter och politiska tjänstemän i Europaparlamentet känner till GEO och Göteborgs prioriterade frågor och generella viljeinriktningar.
- EU-kommissionen känner till Göteborgs arbete och synpunkter.
- Tjänstemän i Göteborg känner till lagstiftning som utvärderas, har föreslagits, beslutats, och vilka effekterna kan komma att bli för stadens verksamhet.

¹ 2014-12-03, § 743 dnr 1142/14

- Göteborg deltar i den europeiska debatten med syftet att på längre sikt påverka policy och finansiera utvecklingsprojekt.
- Skapa förutsättningar för EU-finansiering, ökad användning av EU-finansiering som ger resultat och synliga effekter i Göteborg och möjlighet att sprida resultatet till övriga EU.
- Ständigt utöka nätverket i Bryssel för att erbjuda ett brett kontaktnät för Staden.

GEO har, utifrån en analys från ett EU-perspektiv av kommunfullmäktiges budget för 2019, lyft ut följande övergripande mål som kan relateras till den tematiska inriktningen för omvärlds- och intressebevakningen:

- 1) Göteborg ska vara en föregångsstad för hållbar tillväxt, rent vatten och biologisk mångfald i urban miljö²
- 2) Göteborg är en trygg, säker och ren stad³
- 3) Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla⁴
- 4) Göteborg ska vara en stad där nya idéer och innovationer växer fram⁵
- 5) Göteborg ska vara en stad med god framkomlighet för alla trafikslag⁶

Förändrad lagstiftning i enlighet med Göteborgs positioner

Under 2019 avslutas de politiska mandaten för Europaparlamentet och för kommissionen. Detta gör året annorlunda jämfört med ett normalår. Till exempel har kommissionen inte presenterat några nya lagförslag och Europaparlamentet avslutade sina ordinarie aktiviteter i april för att kampanja inför valet i maj. I september förväntas Europaparlamentet återgå till vanligt arbete och den nya kommissionen förväntas vara på plats senast i november.

Även om EU-kommissionen inte presenterat någon ny lagstiftning har de arbetat aktivt med att se över nuvarande lagstiftning på en rad områden, och förhandlingar om lagstiftning som presenterats tidigare fortsatte fram till och med april. GEO har använt våren till att vara en aktiv i några av de översynsprocesser som pågått.

Ett viktigt verktyg för kommissionen i sitt översynsarbete är de öppna samråden. Genom samråden får kommissionen insyn i vad olika aktörer ser för utmaningar med lagstiftningen och vad man ser för förbättringspotential. För Stadens del är samråden ett bra sätt att samla in synpunkter från relevanta förvaltningar och bolag, för att sedan arbeta fram stadenövergripande ståndpunkter. Kommissionen har under första halvåret öppnat 31 samråd, av dessa har GEO skickat hem nio relevanta samråd och Staden har besvarat runt sex stycken. Några av samråden är fortfarande öppna och beslut om eventuellt svar har ännu inte tagits.

² Sid. 66–70.

³ Sid. 82.

⁴ Sid. 35-39.

⁵ Sid. 5.

⁶ Sid. 61–63

En av de översynsprocesser som GEO varit aktiva i är den om ramdirektivet för vatten (WFD). Grunden i GEO:s arbete med frågan är det samrådssvar som Staden skickat in och som beslutats i KS.⁷ Som en del i arbetet med WFD har GEO haft en dialog med Eurocities sekretariat för att på så sätt få med Stadens synpunkter i nätverkets positionspapper. GEO har också haft en dialog med svenska representationen för att göra nationell nivå uppmärksamma på Stadens synpunkter och även en tät dialog med SKL, som gått samman med en rad stora svenska aktörer för att påverka översynen.

WFD är en stor och komplex rättsakt där åsikterna skiljer sig mycket både på EU-nivå, men också inom Staden. På grund av dess komplexitet är det fortfarande oklart om och när man kommer presentera ny lagstiftning. GEO fortsätter bevaka ärendet och håller kollegorna i Göteborg informerade.

Under 2018 presenterades förslagen till den kommande sammanhållningspolitiken för perioden 2021–2027. GEO har både under förra året och under början av detta år bevakat de förhandlingar som skett runt rättsakterna. GEO har bland annat haft en dialog med relevanta europaparlamentariker, den ansvariga tjänstepersonen på svenska representationen för att få information om förhandlingarna i rådet. Men GEO har också representerat Staden i Eurocities arbetsgrupp om sammanhållningspolitiken.

För första gången innehåller de årliga landspecifika rapporterna om de ekonomiska förutsättningarna också investeringsprioriteringar. Investeringarna ska delvis finansieras genom de kommande strukturfonderna och är därför viktiga att bevaka. GEO arrangerade därför, tillsammans med VGR, ett dialogmöte med flera av kommissionens direktorat. Syfte med mötet var att diskutera investeringsprioriteringarna. Under mötet förde GEO bland annat fram gemensamma synpunkter från Sveriges tre storstäder. Från städernas sida lyftes att ITI (integrated territorial investments) är ett bra instrument vi gärna fortsätter med, inte minst då det möjliggör synergier, samt vikten av finansieringar i städer då flera av samhällsutmaningarna är mest synliga här.

Kännedom om GEO och Göteborgs arbete och synpunkter (EU:s institutioner)

Eftersom valet till Europaparlamentet gör 2019 till ett speciellt år genom bland annat personförändringar, har GEO påbörjat relationskapandet med det nya parlamentet. Istället för att som i vanliga fall sprida specifika ändringsförslag, har GEO kommunicerat hur vi arbetar, med vad och om samverkan framåt.

Under årets första månader, ombads de dåvarande parlamentarikerna att svara på frågan om hur de ser att deras jobb under mandatperioden påverkat Göteborg. Svaret spelades in och lades upp på Facebook. Filmerna har två syften, dels att sprida information om hur EU-nivån påverkar Göteborg inför valet, dels ge parlamentarikerna ett tillfälle att reflektera över effekten på Göteborg med hjälp av GEO. Intervjuserien kommer fortsätta med de nyvalda. I samband med intervjun får parlamentarikerna information om hur EU kan påverka Göteborg.

⁷ Diarienummer 1426/18

I mars arrangerade GEO, tillsammans med studentorganisationen Brännpunkt, en paneldebatt i Göteborg med kandidater till Europaparlamentet. Alla partier fick inbjudan och sju deltog. Fyra av sju som deltog representerades av toppkandidater som sedan blev valda. Syftet var att redan innan parlamentarikerna valdes, etablera en plattform för samverkan. Erbjudandet från GEO är att hjälpa EU-politiker att nå ut i frågor som är relevanta för Göteborg, samt att erbjuda synpunkter och beskrivande exempel på hur lagstiftningen blir bättre ur ett storstadsperspektiv genom ändringsförslag.

Efter valet har GEO skickat ett välkomstbrev till nyvalda svenska parlamentariker med information om kontorets arbete och erbjudande. I samband med utskicket gick en inbjudan ut till ett frukostmöte med kommunstyrelsens ordförande Axel Josefson för att diskutera aktuella frågor och samverkan. Två nyvalda parlamentariker från Västsverige och tre rådgivare deltog och samtalet kommer att fortsätta.

Nästa steg är att kontakta inte bara svenska parlamentariker utan relevanta politiker och rådgivare i de utskott som behandlar lagstiftning som berör Göteborg. Tillsammans med VGR kommer GEO exempelvis under hösten arrangera en paneldiskussion i Bryssel med parlamentariker för att diskutera prioriteringar för den nya mandatperioden.

En hemsida på engelska är under konstruktion, med syftet att använda som informationskanal i Bryssel som komplement till personliga möten. Den kommer att publiceras direkt efter sommaren.

GEO har under våren varit aktiva i översynen av luftkvalitetsdirektiven. Som en del i påverkansarbetet av översynen arrangerade GEO, tillsammans med Stockholmsregionens Brysselkontor, ett seminarium om luftkvalitet i städer. Under seminariet presenterade representanter från miljöförvaltningen Stadens synpunkter på den nuvarande lagstiftningen och vilka förändringar man skulle vilja se. Under seminariet deltog bland annat också den handläggare på kommissionen som skriver på det nya förslaget vilket resulterade i en första dialog med kommissionen och exponering av Stadens synpunkter till en bredare krets av intressenter.

GEO har också fört Göteborgs talan på flera seminarier i Bryssel som andra arrangerat och EU-kommissionen eller europaparlamentariker har närvarat på; bland annat en utfrågning om upphandlingsdirektivet i Regionkommittén och en workshop om strategisk transportforskning och utveckling arrangerad av EU-kommissionen. Vi ser att utvecklingen går mot att GEO kommer där det är möjligt företräda Staden som talare allt oftare på grund av restriktioner i Stadens resepolicy. Under våren har GEO förmedlat talarförfrågningar till politiker och tjänstemän i staden, varav en har accepterats. Dan Folkesson, Intraservice, talade på EU-kommissionens konferens "The Digital Cities Challenge Conference - A Strategy for EU Cities in the 21st Century".

Tjänstemän i Göteborg känner till aktuell utveckling

En förutsättning för påverkansarbetet i Bryssel är informationsutbyte med tjänstemän i Göteborg. Utöver löpande enskild kontakt, har tre tematiska Skypegrupper skapats för varje ämnesriktning; miljö, klimat och energi; sociala frågor och folkhälsa; transport och infrastruktur. Avstämningar sker var sjätte vecka. På dessa Skypemöten deltar tjänstemän från både förvaltningar och bolag.

Drygt trettio bilaterala möten och arbetsgruppsmöten har genomförts med kollegor på plats i Göteborg, och GEO har talat vid större sammankomster för kollegor i Göteborg för att förmedla aktuell information från Bryssel, bland annat för Stadens nystartade omvärldsbevakningsnätverk, Göteborg Energi AB:s omvärldsbevakningsnätverk samt för omsorgschefer i SDF Östra Göteborg.

GEO har under 2019 bevakat utvecklingen av EU-kommissionens förslag för kommande programperiod. I samband med detta informerar GEO "sammanhållningspolitik-gruppen" om processerna gällande framtagande av de strategiska planerna som ligger till grund för framtida utlysningar inom sektorprogrammen. Staden genom IA har även jobbat med framtida programmeringar för strukturfonderna där GEO har varit med och gett input.

Varje måndag har ett "Omvärldsbevakningsbrev" skickats till 94 prenumererande kollegor. Brevet innehåller information om vilka projekt som söker partners, samtliga publicerade samråd, samt seminarier och workshops som arrangeras i Bryssel och som GEO kan delta på och rapportera från. GEO har rapporterat från drygt fyrtio arrangemang under våren.

Fyra gånger per år tar GEO fram fördjupade tematiska "infoblad" som skickas ut till 355 prenumererande kollegor. Under våren har infoblad två skickats ut, ett om Klimatneutralt EU 2050, och ett om utbildningsområdet. "Faktablad" som är bifogade denna halvårsrapport uppdateras två gånger per år och cirkuleras.

På uppdrag av Advisory Board har GEO under våren analyserat möjligheterna för utbildningsförvaltningarna att stärka sitt EU-arbete och samarbete med GEO. Inom utbildningsområdet saknas EU-lagstiftning, men det utesluter inte aktivt arbete inom t.ex. utbildningsnätverk, projektutveckling och fortbildning. Rapporten har skickats till utbildningsförvaltningarna och till representanterna i Advisory Board.

GEO använder en egen Facebooksida (665 följare, 42 inlägg, 28173 visningar, 2825 engagemang), personliga Twitterkonton (1533 följare, 121600 visningar, 1030 engagemang) och LinkedIn konton (1750 personliga kontakter) för att sprida information om EU och Göteborg.

GEO har under våren tagit emot två besöksgrupper från Göteborg med drygt trettio deltagare.

[Delta i debatten för att långsiktigt påverka och finansiera \(extern profilering\)](#)

Göteborg stod i centrum för EU:s uppmärksamhet när den sociala pelaren proklamerades under det sociala toppmötet hösten 2017. Sociala pelaren ramar in det sociala arbetet i EU, och GEO tillsammans med Socialresurs förvaltningen såg till att Göteborg fick en talarplats på en konferens i Europaparlamentet om städernas roll för leveransen av den sociala pelaren. Göteborg skrev där under ett löfte att särskilt leverera inom den första principen om livslångt lärande. I samband med konferensen såg GEO till att en debattartikel publicerades på Europaportalen för att sprida budskapen till en bredare EU-intresserad publik. Delegationen från Göteborg besökte även ERGO (European Roma Grassroots Organisation), en organisation som jobbar med romska rättigheter.

GEO arbetar för att stärka Göteborgs sociala profil i Bryssel, tillsammans med Socialresursförvaltning och andra verksamheter i staden. Årligen har "Jämliktdagen" arrangerats i maj på olika sociala teman. Seminarier arrangerades under våren för att sprida kunskap om några av Stadens EU-

finansierade projekt. Det första seminariet hade projektet Open the Door to Reading i fokus. Projektet, som utgår från arbetet med Jämlik Stad, är ett transnationellt projekt som erbjuder erfarenhetsutbyte runt vikten av att läsa för små barn. Syftet var att utbyta erfarenheter men också samla en liten pilotgrupp av städer som är engagerade i att utveckla EU:s policy på området. Även projektet UngÖst visades upp under maj på ett seminarium i Bryssel. Seminariet berörde förebyggande arbete mot radikaliserings och utanförskap som ledde till att Staden fick en inbjudan till EU-kommissionens konferens om radikaliserings i juli. I samband med att projektets företrädare var i Bryssel, arrangerades ett studiebesök till Liege.

Skapa förutsättningar för EU-finansiering, resultat och spridning av projekt

I GEO:s arbete ingår att stödja utvecklingen av strategiska EU-finansierade projekt. Genom att finnas på plats i Bryssel bevakar GEO uppkommande utlysningar och deltar på informationsdagar för att vara uppdaterad om EU:s målsättningar och prioriteringar. För att öka Göteborgs chanser att få finansiering från EU ger GEO stöd till befintliga projekt genom att kommunicera erfarenheter och goda exempel. Dessutom hjälper GEO till med att anordna seminarier och workshopar för att skapa nya kontakter för utvecklingen av framtida potentiella projekt och främja dialoger med andra städer.

Utöver det kan GEO:s lokaler med fördel användas av Göteborgsaktörer för att visa upp projekt eller för konsortiemöten. Chalmers har under våren använt lokalen för ett konsortium- och utvärderingsmöte av ett EU-finansierat projekt: "United-Grid".

Celsiusinitiativet deltog under våren, med assistans från GEO, i "European Sustainable energy week" utställning. GEO har också presenterat Celsius på en workshop om fjärrvärme anordnad av Euroheat and Powers. GEO presenterade också flera av Göteborgs projekt inom Smart cities och innovation på Lille Métropoles utvecklingsseminarium där 50 direktörer från metropolen och EU-kommissionen närvarade.

Under första halvåret har GEO stöttat FED-projektet genom hjälp att skriva en ansökan till European Sustainable Energy Award inom kategorin innovation. För att öka Göteborgs chanser att vinna iCapital, har GEO tagit fram ett utkast på strategi om hur staden kan jobba för att vinna priset baserat på insamlade inspel från olika aktörer på EU-nivå och erfarenheten att författa utkast till ansökan 2018. GEO informerade BRG om utlysningen till European Entrepreneurial Region Award, som sedermera Göteborg vann. GEO hade hjälpt BRG i utvecklingen av ansökan samt kommunikationsinsatser inför och efter prisutdelningen i Bryssel. Under våren har GEO även informerat om utlysningen och stöttat Göteborg&Co i utvecklingen av ansökan till European Smart Tourism Award.

GEO har bidragit till ett samarbete mellan svenska regionkontor i Bryssel som bestått i att analysera finansieringsinstrument i nästkommande programstruktur som sammanställts i ett kompendium som kan användas för innovationsfrämjande insatser på lokal och regional nivå. I samband med detta kommer en matris att tas fram som kan användas som underlag för utvecklingen av framtida strategiska projekt

Bilaga 1 Tabell över bevakade initiativ

Initiativ	Status	Behövs i höst/ återstår
A. Den fleråriga budgetramen 2021-2027		
1. Ett program för miljö och klimatpolitik (Life)	Rådet och Europaparlamentet har kommit fram till en gemensam förståelse. Faktablad har uppdaterats.	Slutgiltigt beslut tas när långtidsbudgeten förhandlats klart.
2. Sammanhållningspolitiken efter 2020	Europaparlamentet har antagit sina förhandlingsmandat för alla rättsakter som berör sammanhållningspolitiken. I rådet har förhandlingarna inte gått lika snabbt. Inga flerpartsförhandlingar har avslutats. Storstäderna har tagit fram gemensamma ändringsförslag som kommunicerats. Ett möte mellan kommissionen och Sverig om kopplingarna mellan landrapporten och strukturfonderna genomfördes i slutet av juni. Faktablad har uppdaterats	Flerpartsförhandlingarna för det olika rättsakterna förväntas påbörjas under hösten. GEO kommer fortsätta bevaka förhandlingarna.
3. Fonden för ett sammanlänkat Europa	I princip färdigförhandlad men inte budgeterad. Faktablad har uppdaterats.	Fortsatt bevakning av den slutgiltiga finansiella allokeringen till programmet. Dialog med EU-kommissionen om kommande arbetsprogram och utlysningar. Eventuellt event med Göteborgs Hamn under hösten. Kontakter med nya ledamöter i transportutskottet.
4. "Erasmus": Unionens program för utbildning, ungdom och idrott	Både rådet och Europaparlamentet har antagit sina förhandlingsmandat, där bland annat parlamentet föreslår en tredubbling av budgeten för	Fortsatt bevakning av förhandlingarna av programmet.

	<p>programmet. Flerpartsförhandlingarna förväntas påbörjas under hösten.</p> <p>Skrivit om Erasmus förslaget i infoblad (tema: utbildning och livslångt lärande)</p> <p>Faktablad har uppdaterats.</p> <p>GEO har skrivit en rapport om EU-aspekter på utbildningsområdet och cirkulerat i advisory board.</p>	<p>Fortsatt diskussion med utbildningsförvaltningarna om hur samarbetet stärks och effektiviseras.</p>
<p>5. Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation</p>	<p>Färdigförhandlad men inte budgeterad (partiell politisk överenskommelse).</p> <p>Strategisk planering har påbörjat. (se under kategori forskning och innovation).</p> <p>Kommissionen har påbörjat en diskussion om framtida "missions" med bland annat ett kopplat till Klimatneutrala och Smarta städer.</p> <p>Faktablad är uppdaterat.</p>	<p>Fortsatt bevakning av den slutgiltiga finansiella allokeringen till programmet.</p> <p>Svar på öppet samråd om strategiska forskningsfrågor.</p> <p>Deltagande i diskussionen om framtida "missions".</p>
<p>6. Programmet för ett digitalt Europa för perioden 2021–2027</p>	<p>Efter trilogförhandlingarna, kom Europaparlamentet och rådets representanter fram till en partiell politisk överenskommelse i februari. Denna överenskommelsen har därefter godkänts av rådet i mars och Europaparlamentet i april 2019. I överenskommelsen ingår inte budgetrelaterade frågor eller andra frågor som diskuteras i förhandlingarna om EU:s nästa fleråriga budgetram för 2021–2027.</p> <p>Faktablad uppdaterat.</p>	<p>Fortsatt bevakning av den slutgiltiga finansiella allokeringen till programmet.</p>
<p>B. Miljö, klimat, energi</p>		

<p>1. Diskussionsunderlag om ett hållbart EU 2030, uppföljning av FN:s mål för hållbar utveckling och Parisavtalet om klimatförändringar - Mot ett hållbart EU 2030</p>	<p>Rådet antog rådslutsatser om meddelandet i april.</p> <p>Fortsatt diskussion om EU:s strategiska agenda under europeiska rådet i juni.</p>	<p>Fortsatt bevakning för att se hur den nya kommissionen väljer att inkorporera de globala målen i EU:s strategiska planering.</p>
<p>2. Strategi för långsiktiga minskningar av växthusgasutsläppen i EU i enlighet med Parisavtalet – En ren jord för alla</p>	<p>Inför Europeiska rådet den 9 maj skickade borgmästare från 210 europeiska städer, däribland Göteborg, ett öppet brev till regeringscheferna. I brevet uppmanar man stats- och regeringscheferna att intensifiera EU:s klimatåtaganden och visa globalt ledarskap för att driva på genomförandet av Parisavtalet.</p> <p>Diskussionerna dokumentet kommer fortsätta under Europeiska rådet i juni.</p> <p>GEO har behandlat frågan i sitt infoblad 4-2018 tema: Klimat och miljö. En artikel om kommissionens strategi <i>En ren jord åt alla</i> fanns med.</p> <p>Faktablad uppdaterat.</p>	<p>Ett dokument om EU:s strategiska klimatarbete förväntas antas under hösten under finska ordförandeskapet. Detta ska rapporteras in till FN innan 2020 i enlighet med Parisavtalet.</p> <p>Ett event kommer arrangeras under EWRC för att visa på städer roll i omställningen mot klimatneutralitet.</p>
<p>3. Fjärde rapporten om tillståndet i energiunionen, samt rapport om den strategiska handlingsplanen för batterier (ej lagstiftning)</p>	<p>Rapporten publicerades i april 2019, tillsammans med två meddelanden; uppföljning av den strategiska handlingsplanen för batterier; förslag om ett nytt institutionellt ramverk för energi- och klimatpolitik till 2025</p> <p>Faktablad uppdaterat.</p>	<p>Bevakning kring hur den nya kommissionen kommer följa upp meddelandet om batterier och hur man kommer ta energiunionen vidare under den nya mandatperioden.</p>
<p>5. Kontroll av ändamålsenligheten av vattendirektivet och översvämningsdirektivet samt utvärderingen av direktivet om rening av</p>	<p>Stadens samrådssvar i frågan antogs av KS i mars.</p> <p>Dialog med Eurocities under processen av framskrivandet av deras position.</p> <p>Faktablad framtaget.</p>	<p>Diskussion inom staden bör ske för att säkerställa ett samstämmigt budskap</p>

avloppsvatten från tätbebyggelse		
6. Kontroll av ändamålsenligheten av luftkvalitetsdirektiven	Miljöförvaltningen svarade på samråd 2018. Påverkansseminarium under Green week 2019.	Dialog med EU-kommissionen om revideringen. Ett resultat av översynen förväntas publiceras under kvartal 4.
7. Utvärdering av förordningen om transport av avfall	Staden svarade på samrådet 2018. Ett förslag på ny lagstiftning förväntas publiceras under 2020.	Dialog med EU-kommissionen om revideringen.
8. Utvärdering av förordningen om byggprodukter	Förordningen är intressant då kommissionen föreslagit att material i kontakt med dricksvatten ska regleras i denna rättsakt, inte dricksvattendirektivet	Dricksvattendirektivet förväntas förhandlas klart under hösten. Det kan då bli aktuellt att se hur eventuell implementering i byggproduktförordningen ska ske.
9. Dricksvattendirektivet	Förslaget presenterade i början av 2018. Förhandlingarna i framförallt rådet har gått långsamt framåt. Staden har tagit fram en position och ändringsförslag som förankrats med EU:s beslutsfattare.	Trilogförhandlingar förväntas inledas under hösten och de slutförs sannolikt innan årets slut.
C. Sociala området		
1. Mot en ny migrationspolitik	Ett stort antal lagförslag har presenterats och förhandlats klart. Men förhandlingarna om förslagen om en reform av Dublinsystemet och ett direktiv om asylprocedurer har kört fast. Under våren har projektet UngÖst genomfört ett seminarium i Bryssel för att visa upp sitt innovativa arbetssätt och skapat kontakter med andra städer med liknande utmaningar.	Bevakning av hur den nya kommissionen kommer ta sig an migrationsområdet.

<p>2. Den europeiska pelaren för sociala rättigheter.</p>	<p>Den social pelaren presenterades 2017 under toppmötet i Göteborg. Efter det har en lång rad initiativ presenterats kopplat till implementeringen av pelarens principer.</p> <p>Göteborg skrev under en åtagande kopplat till livslångt lärande, som är en av stadens åtgärder när det gäller att se till att pelarens principer blir till handling.</p> <p>I februari arrangerade Eurocities ett seminarium i Europaparlamentet där ett antal städer, däribland Göteborg, fick presentera hur de bidrar till pelarens principer. I samband med mötet publicerade den debattartikel i Europaportalen.</p> <p>Möte i juni med EU-kommissionen för att diskutera landrapporten och rekommendationerna till Sverige.</p>	<p>Fortsatt bevakning kring hur den nya kommissionen väljer att implementera pelaren</p>
<p>D. Mobilitet och infrastruktur</p>		
<p>1. Samråd TEN-T</p>	<p>SLK besvarade samrådet under juni.</p> <p>Inom STRING-nätverket togs en gemensam position fram. Eurocities tar också fram en position.</p> <p>GEO har kontakt med andra organisationer i Bryssel som kan tänkas vara aktuella för samarbete i påverkansarbetet.</p>	<p>Driva gemensam position tillsammans med andra STRING-nätverkskontor, antingen genom event eller direktkontakt med EU-kommissionen.</p>
<p>2. Single maritime window</p>	<p>Beslutad och bekräftad av rådet i juni.</p> <p>Faktablad uppdaterat.</p>	<p>Avslutat</p>

<p>3. Urban mobilitet samt autonoma och uppkopplade fordon</p>	<p>GEO har efter uppdrag från TK deltagit vid en workshop för att påverka "Strategic Transport Research and Innovation Agenda – smart mobility systems and services".</p> <p>GEO och TK möttes i juni för en workshop kring relevant lagstiftning.</p> <p>Faktablad uppdaterat.</p>	<p>Ett samråd som är på gång är "White paper on urban mobility". Det är inte listat i Handlingsplanen, men bedöms av GEO vara av intresse.</p> <p>Konferens om självkörande fordon i oktober i Regionkommittén där Göteborg/ LSP fått talarplats.</p>
<p>4. Clean vehicle directive</p>	<p>Beslutad.</p> <p>Faktablad uppdaterat.</p>	<p>Avslutat.</p>
<p>E. Forskning och innovation</p>		
<p>1. Samordnad plan för utveckling av artificiell intelligens i Europa</p>	<p>Ett flertal initiativ är presenterade (både lagstiftning och icke-bindande) och flera är på väg.</p> <p>Faktablad är framtaget.</p>	<p>Otydligt vem i staden som är mottagare för information om AI och staden bör formera sig för att GEO ska veta vilka aspekter av frågan som blir intressant att bevaka och påverka.</p> <p>Dialog behövs med intraservice, BRG, Lindholmen Science Park och Chalmers.</p>
<p>2. Handlingsplan om desinformation (ej lagstiftning, 4 kv. 2018)</p>		<p>Vid mötet i juni 2019, gav Advisory Board GEO rådet att släppa bevakningen av frågan.</p>
<p>3. Kommissionens rekommendation om ett format för elektroniska patientjournaler</p>		<p>Vid mötet i juni 2019, gav Advisory Board GEO rådet att släppa bevakningen av frågan.</p>
<p>4. Europeisk strategi för testbäddar och</p>	<p>Den strategiska planeringen har påbörjat. Den strategiska planen är grunden för utvecklingen och</p>	<p>Påverkan i den strategiska planeringen.</p>

<p>europiska ekosystemet för innovation.</p> <p>Horisont Europa – strategisk planering</p>	<p>utformningen av Horisont Europa programmet, framtida arbetsprogram och därmed utlysningar.</p> <p>Kommissionen har uppmanat intressenter att dela med sig av synpunkter, prioriteringar och idéer i olika forum. Ett första utkast på strategisk plan kommer att presenteras till allmänheten under juni och utgör basen för den öppna dialogen.</p> <p>GEO har följt diskussioner om EIE (European Innovation Ecosystems) & Horisont Europa: Strategisk planering för HE har påbörjat.</p> <p>GEO har deltagit i arbetsgrupp inom Svereg som har tagit fram ett kompendium med en samling av texter där olika kontor har bidragit med sammanställningar på olika nya förutsättningar för regional (och lokal) utveckling efter 2020. Rapporten har cirkulerats till intressenter.</p>	<p>Den 26 – 27 september arrangerar Kommissionen European Research and Innovation Days i Bryssel och kommer vara andra tillfället då intressenter kan diskutera utformningen av Horisont Europa.</p> <p>Ett tredje samrådsdokument, kommer att publiceras på webben i oktober, där paraplyorganisationer och internationella aktörer med en andel i Horisont Europa kan ge synpunkter.</p>
<p>5. Smarta städer</p>	<p>Planerat Infoblad 2-2019 på temat.</p> <p>Kommissionen har påbörjat en diskussion om framtida "Missions" med bland annat ett kopplat till Klimatneutrala och Smarta städer.</p> <p>GEO har deltagit på EIP-SCC General Assembly samt lansering av "Smart City Guidance Package – A roadmap for integrated planning and implementation of Smart City projects."</p>	<p>Ett specifikt uppdragsområde (mission) kommer att fokusera på klimatneutrala och smarta städer, GEO kommer att fortsätta bevaka utvecklingen och utformningen. Synpunkter från aktörer i staden välkomnas.</p> <p>Kontakt med innovationsprogrammet, Intraservice samt ansvarig för Smart cities, om utveckling av Smart Cities strategi för staden.</p>
<p>F. Övrigt att bevaka</p>		
<p>1. Brexit</p>	<p>Storbritannien har inte lämnat EU utan utträdet förlängdes från 29 mars till 31 oktober.</p>	<p>Oklart om någon i Göteborg analyserar eventuella effekter Brexit kan ha i Göteborg.</p>

	GEO har presenterat en uppdaterad bild för Stadens omvärldsbevakningsnätverk i februari.	Fortsätt följa ärendet, och rapportera om enheter i staden efterfrågar information.
2. Valet till Europaparlamentet	<p>I mars arrangerade GEO en kandidatdebatt i Göteborg. Syftet var att etablera tidig kontakt och berätta om Göteborgs Brysselarbete.</p> <p>EU-kommissionen och GEO skrev en gemensam debattartikel i GT inför valet om att EU påverkar Göteborg och Göteborg påverkar EU.</p> <p>Välkomstbrev har skickats till de valda svenska parlamentarikerna för att presentera kontorets verksamhet.</p> <p>I juni bjöds svenska parlamentariker in till en frukostträff med kommunstyrelsens ordförande.</p>	<p>Ett brett utskick kommer göras till parlamentariker som vi identifierat som intressanta att jobba med den kommande mandatperioden utifrån relevanta utskott.</p> <p>Under hösten kommer GEO boka möten med valda parlamentariker, assistenter och rådgivare som har fått uppdrag inom för Göteborg relevanta områden.</p> <p>GEO och VGR bjuder in de nya parlamentarikerna till en debatt som arrangeras under EWRC.</p> <p>GEO håller en presentation om nya parlament och kommissionen till Göteborgs EU-nätverk under hösten.</p>
3. Upphandling	Handlingsplanen nämner inte upphandling, men eftersom det är en viktig lagstiftning som påverkar Göteborg, tog GEO initiativ till att föra fram Stadens position vid en utfrågning i Regionkommittén under maj 2019.	<p>GEO bevakar hur frågan utvecklas.</p> <p>Finns möjligheter att också engagera sig i Eurocities inom upphandling.</p>
4. Utbildning	Handlingsplanen preciserar inte något specifikt arbete rörande utbildningsområdet, men under Advisory Boards möte i december ställde förvaltningarna frågor om hur de kunde bli mer aktiva på Brysselnivå. GEO gav därför vårens praktikant Hanna Dahlborg i uppgift att utreda frågan och en rapport presenterades för Advisory Board i juni.	Fortsatt dialog med utbildningsförvaltningarna, och socialresursförvaltning i enlighet med förslag i rapporten.

Bilaga 2

Faktablad till halvårsutvärdering av handlingsplanen för intresse- och omvärldsbevakning 2019

Innehåll

Halvårsrapport i enlighet med Göteborgs Stads handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning 2019	1
Bakgrund.....	2
Målsättningar för arbetet i Bryssel 2019.....	2
Förändrad lagstiftning i enlighet med Göteborgs positioner	3
Kännedom om GEO och Göteborgs arbete och synpunkter (EU:s institutioner).....	4
Tjänstemän i Göteborg känner till aktuell utveckling	5
Delta i debatten för att långsiktigt påverka och finansiera (extern profilering)	6
Skapa förutsättningar för EU-finansiering, resultat och spridning av projekt.....	7
Faktablad till halvårsutvärdering av handlingsplanen för intresse- och omvärldsbevakning 2019..	16
Mot ett hållbart EU 2030.....	18
Strategi för EU:s långsiktiga minskningar av växthusgasutsläppen i enlighet med Parisavtalet ..	20
Tillståndet i Energiunionen	22
Översyn av ramdirektivet för vatten.....	24
Översyn av dricksvattendirektivet	25
Översyn av EU:s lagstiftning för luftkvalitet	27
Översyn av förordningen om transport av avfall	28
Översyn av förordningen fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter	29
Urban mobilitet och hållbara transporter	30
Initiativet för ett ”Maritime Single Window”	31
Rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av TEN-T investeringar	31
Strategi för uppkopplade och självkörande fordon	32
MFF: Sammanhållningspolitiken efter 2020	34
MFF: Horisont Europa – EU:s ramprogram för forskning och innovation	36
MFF: Ett program för ett digitalt Europa	38
MFF: Erasmus+ - programmet för utbildning, ungdom och idrott	40
MFF: Life - Programmet för miljö och klimatåtgärder 2021-2027	41
MFF: Connecting Europe Facility 2021-2027.....	41
EU:s strategi för en digital inre marknad.....	43
Artificiell intelligens	43

Mot ett hållbart EU 2030

I september 2015 enades FN:s medlemsländer om Agenda 2030, som innehåller 17 [globala mål](#) för hållbar utveckling som man vill uppnå innan 2030. Målen syftar bland annat till att utrota fattigdom, säkerställa att de mänskliga rättigheterna förverkligas för alla, samt att skydda vår planet och våra naturresurser. Man vill uppnå hållbar utveckling inom många områden, så som energi, vatten, hälsa, utbildning, jämlikhet, bostäder, infrastruktur och rättssäkerhet. I november 2016 publicerade EU-kommissionen ett [meddelande](#) om hållbar utveckling och EU:s genomförande av Agenda 2030. Kommissionens förklarar hur dess tio politiska prioriteringar bidrar till genomförandet av agendan och hur EU ska uppnå de globala målen.

EU vill implementera Agenda 2030 i två parallella processer, dels genom att föra in de globala målen i sina nuvarande prioriteringar och policyförslag, samt genom att implementera dem i nästa långtidsbudget. Genom att de appliceras på den kommande långtidsbudgeten hoppas EU-kommissionen att de blir vägledande för EU:s dagliga arbete, samt att det bidrar till att engagera samtliga medlemsstater och andra intressenter att arbeta för att de globala målen ska uppfyllas i tid.

Som svar på meddelandet antog rådet i juni 2017 [rådslutsatser](#). Man välkomnade meddelandet och efterlyste en genomförandestrategi med tidsplaner, mål och konkreta åtgärder för att genomföra agendan inom alla EU:s politikområden.

I mars 2018 presenterade den så kallade [flerpartsplattformen](#) en rapport om hur EU kan integrera de globala målen i nästa budgetförslag. Plattformen leds av EU-kommissionens förste vice ordförande Frans Timmermans och består av 30 representanter från akademi, intresseorganisationer, företag, civilsamhälle, Regionkommittén och Ekonomiska och Sociala kommittén. I [rapporten](#) påminner plattformen om åtagandena i Agenda 2030. Man anser att en hållbar Europa 2030-strategi måste tas fram för att efterträda Europa2020-strategin. Under 2018 tog flerpartsplattformen fram ett dokument om ett hållbart EU 2030, som ett bidrag till kommissionens diskussionsunderlag.

I januari 2019 presenterade kommissionen diskussionsunderlaget [Mot ett hållbart EU 2030](#). Fokus ligger på den centrala politiska grunden för övergången till hållbar utveckling, som innebär en övergång från linjär till cirkulär ekonomi, korrigerande av obalanserna i vårt livsmedelssystem, framtidssäkring av energi, byggnader och rörlighet samt säkerställande av en rättvis övergång som varken lämnar personer eller regioner på efterkälken. Diskussionsunderlaget fokuserar även på de **horisontella möjliggörande faktorer** för övergången. Dessa omfattar utbildning, vetenskap, teknik, forskning, innovation och digitalisering, prissättning, beskattning och konkurrens, ansvarsfullt företagande, företagens sociala ansvar och nya affärsmodeller, öppen och regelbaserad handel samt samstämmig förvaltning och politik på alla nivåer.

Tre möjliga scenarier om hur EU ska följa upp målen för hållbar utveckling föreslås i diskussionsunderlaget. Det första handlar om att skapa en **övergripande EU-strategi** för de Globala Målen som vägledning för EU och medlemsländerna, som definierar specifika implementationsmål kopplat till de Globala Målen och konkreta leveranser till 2030. Det andra scenariot innebär att kommissionen fortsätter att **integrera de Globala Målen i all relevant EU-politik**, men undviker att påtvinga medlemsländerna några åtgärder. Det tredje scenariot innebär ett **ökat fokus på åtgärder utanför EU**, samtidigt som nuvarande ambitioner för hållbarhet på EU-nivå bekräftas.

I mars 2019 antog Parlamentet en [resolution om en årlig strategisk rapport rörande implementering och leverans av de Globala Målen](#) rörande hur arbetet med de Globala Målen skall följas upp. I sin resolution välkomnar Parlamentet Kommissionens diskussionsunderlag och framhåller det första scenariot, en övergripande EU-strategi för de Globala Målen, som det mest gynnsamma.

I rådet hölls en debatt om Kommissionens diskussionsunderlag i februari 2019. Ministrarna framhöll vikten av att uppnå ett sammanhängande arbete kring hållbar utveckling på regional-, EU- och global nivå för att lyckas med implementeringen av Agenda 2030 och utkom med sina [rådslutsatser](#) i april 2019. Rådet välkomnar Kommissionens diskussionsunderlag, men upprepar sin uppmaning till kommissionen om att ta fram en genomförandestrategi som reflekterar Agenda 2030. Rådet anser att den europeiska sammanhållningen och den sociala dimensionen behöver stärkas. Man vill att de Globala Målen skall integreras i all relevant intern och extern EU-policy. Rådets ståndpunkt upplevs som en mix av de tre scenarion som Kommissionen lagt fram och som gått genom ovan.

Rådet anser att de huvudsakliga policyområdena för en hållbar framtid bör inkludera en övergång till cirkulär ekonomi, strävan efter klimatneutralitet, skydd för biodiversitet och ekosystem samt att förebygga klimatförändringar, hållbart jordbruk och matproduktion och slutligen säkra och hållbara energikällor, byggnader och rörlighet.

Inför toppmötet i Sibiu den 9 maj, lade Kommissionen fram en rekommendation där de anger vilka fem dimensioner de anser att kommande aktiviteter, inklusive Europeiska Rådets strategi för 2019-2024, borde kretsa runt. Där lyfts hållbarhetsområdet upp. Europeiska Rådet diskuterade i Sibiu en skiss av strategin för 2019-2024 framtagen av Donald Tusk, där man upp fyra policyområden för diskussion varav uppbyggnaden av *en grönare, rättvisare och med inkluderande framtid* var ett. Utifrån diskussionerna i Sibiu skall ett första utkast av den strategiska agendan presenteras i juni. Europeiska rådet håller ett [rådsmöte den 20-21 juni](#), där man väntas anta den strategiska inriktningen för 2019-2024.

EU kommer att delta på [FN:s hög-nivå policyforum om Hållbar Utveckling](#) som hålls i juli 2019, samt FN:s generalsekreterares toppmöte om klimatåtgärder i september 2019.

European Sustainability Award

Under 2018 lanserade Europeiska kommissionen för första gången ett europeiskt hållbarhetspris för att belöna europeiska människors, företag och organisationers ansträngningar och kreativitet (European Sustainability Award). Ambitionen med utmärkelse är att uppmärksamma samt sprida inspirerande och konkreta lösningar och möjligheter som bidrar till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling.

(Uppdaterad juni 2019)

Strategi för EU:s långsiktiga minskningar av växthusgasutsläppen i enlighet med Parisavtalet

EU-kommissionen presenterade i slutet av november 2018 dokumentet [En ren planet för alla - En europeisk strategisk och långsiktig vision för en välmående, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi](#).

Syftet med den långsiktiga strategin är att visa hur Europa kan leda utvecklingen mot klimatneutralitet och att presentera en strategisk vision om en klimatneutral framtid som ska uppnås till 2050. Strategin innehåller inga nya lagförslag och den ändrar inte heller på de redan beslutade klimatmålen för 2030, utan fastställer potentiella riktningar för EU:s klimat- och energipolitik för att uppnå Parisavtalet och FN:s hållbara utvecklingsmål. Strategin handlar inte om att få bort utsläpp helt, utan *klimatneutralitet*, dvs. utsläpp kommer finnas kvar men ska kompenseras för genom olika typer av CO₂-sänkor. Men genom att EU når klimatneutralitet 2050, kan 1,5 graders målet som satts upp i Parisavtalet nås.

Hur når vi klimatneutralitet?

I strategin presenteras en vision om nödvändiga ekonomiska och samhällsliga omvandlingar som krävs för att nå klimatneutralitet till 2050. Man vill också säkerställa att klimatomställningen blir socialt rättvis, också i de regioner där den ekonomiska omställningen kommer vara som mest djupgående. Strategin innehåller gemensamma åtgärder inom sju strategiska områden:

1. energieffektivitet,
2. användning av förnybar energi,
3. ren och uppkopplad mobilitet,
4. konkurrenskraftigt näringsliv och cirkulär ekonomi,
5. infrastruktur och sammanlänkningar,
6. bioekonomi och naturliga koldioxidsänkor,
7. avskiljning och lagring av koldioxid för att hantera återstående utsläpp.

Diskussionerna om strategin

Alla parter som signerat i Parisavtalet har åtagit sig att senast 2020 meddela sina långsiktiga utvecklingsstrategier för hur man ska minska sina utsläpp av växthusgaser till 2050. Dokumentet kommer därav ligga till grund för EU:s utvecklingsstrategi. Det måste därav antas senast i höst för att kunna rapporteras in till FN.

Som en förberedelse inför ett antagande har strategin under våren diskuterats i alla rådskonstellationer. Kommissionen uppmanade även Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén att diskutera strategin.

Under stats- och regeringschefernas informella toppmöte som hölls den 9 maj i Sibiu diskuterades EU:s framtid. I samband med mötet antogs [Sibiuförklaringen](#), som innehåller relativt lite fokus kopplat till EU:s framtida klimatstrategi. Dock är klimatförändringar på dagordningen också under nästa Europeiska råd som hålls den 20-21 juni. Själva strategin väntas dock inte antas förrän den nya kommissionen tillsatts, alltså tidigast i november. Det kommer därför bli en utmaning att få klart allt i tid innan utgången av 2019.

Inför mötet i Sibiu skickade borgmästare från 210 europeiska städer, däribland Göteborg, ett [öppet brev](#) till regeringscheferna. I brevet uppmanar man Europeiska rådet att intensifiera EU:s klimatåtaganden och visa globalt ledarskap för att driva på genomförandet av Parisavtalet. Städerna kräver också förbättrade mål där man säkerställer att EU:s utsläpp halveras 2030 och når netto noll 2050.

(Uppdaterad juni 2019)

Tillståndet i Energiunionen

En av Juncker-kommissionens tio prioriteringar har varit en motståndskraftig energiunion inklusive framåtblickande klimatpolitik. I februari 2015 antog Kommissionen vad som kom att kallas för [strategin för Energiunionen](#). Detta bidrog med ett momentum i arbetet att främja övergången till en koldioxidsnål, säker och konkurrenskraftig ekonomi. Syftet med Energiunionen är att förse alla EU-konsumenter, både hushåll och företag, med en säker, hållbar, konkurrenskraftig och prismässigt överkomlig energi. De fem dimensionerna av [Energiunionen](#) är: (1) ett säkert utbud, solidaritet och förtroende (2) en helt integrerad energimarknad (3) energieffektivitet (4) utfasning av fossila bränslen i ekonomin och (5) forskning, innovation och konkurrenskraft. Energiunionen lägger stor vikt vid den lokala nivån, särskilt städer, kommuner och urbana områden för att lyckas med omställningen.

Tillståndet i Energiunionen

Kommissionen har återkommande publicerat rapporter om tillståndet för Energiunionen, som har varit viktiga för att följa upp implementeringen. Rapporterna redogör för de framsteg man tagit mot att bygga en Energiunion och lyfter fram problemområden genom att sammanfoga information från kommissionsrapporter och andra EU-initiativ kopplade till området. Här kan hittas de fyra rapporterna:

- [Första rapporten om tillståndet i Energiunionen](#)
- [Den andra rapporten om tillståndet i Energiunionen](#)
- [Den tredje rapporten om tillståndet i Energiunionen](#)

I april 2019 släpptes [den fjärde rapporten om tillståndet i Energiunionen](#). Samtidigt släppte kommissionen två meddelanden, dels en [uppföljning av den strategiska handlingsplanen för batterier](#) samt ett förslag om [ett nytt institutionellt ramverk för energi- och klimatpolitik till 2025](#).

Den fjärde rapporten om tillståndet i Energiunionen

I den fjärde rapporten framhåller kommissionen att man fullt ut har levererat mot sin vision om att skapa en Energiunion som garanterar tillgänglig, överkomlig, säker, hållbar och konkurrenskraftig energi för alla européer. Man vill bygga vidare på framstegen både med rättsregler som politiska åtaganden och målsättningar för en renare och grönare värld.

Ett nytt institutionellt ramverk för energi- och klimatpolitik till 2025

I meddelandet om ett nytt institutionellt ramverk för energi- och klimatpolitik till 2025 uppmanar EU-kommissionen Europaparlamentet och rådet att reflektera över hur energibeskattningen bättre skulle kunna bidra till EU:s energi- och klimatpolitiska mål och hur en övergång till beslut med kvalificerad majoritet skulle kunna underlätta framsteg på detta område. Detta arbete bygger på EU-kommissionens plan för [en gradvis övergång till beslut med kvalificerad majoritet på alla beskattningsområden](#), som lades fram i januari 2019. Kommissionen anser att man bör förflytta sig från att ta beslut med enhällighet till ordinarie lagstiftningsförfarande i form av kvalificerad majoritet för beslutsfattande gällande miljö- och energibeskattningsområden. Kommissionen menar på att eftersom energiomställningen kräver en sammanhållen ekonomisk och samhällelig omvandling behövs avgörande åtgärder över policyområden och man anser att EU behöver verktygen för att kunna ta effektiva och demokratiska beslut inom miljö- och energiområdet.

Strategisk handlingsplan för batterier

I oktober 2017 skapades [Europeiska Batteri Alliansen \(EBA\)](#), en industriledd och EU-finansierad satsning med avsikt att skala upp innovativa lösningar och produktionsmöjligheter för batterier i Europa. [Den strategiska handlingsplanen för batterier](#) antogs i maj 2018, med målet att bygga en innovativ, hållbar och konkurrenskraftigt ekosystem för batterier i Europa. Vad gäller uppföljningen av den strategiska handlingsplanen för batterier som släpptes i april 2019 som visar framsteg och implementering av nyckelaktiviteter. Man lyfter exempelvis upp att EU har bistått med finansiering för att kunna skapa ett ekosystem för batterier i EU, genom ex. Horisont2020-programmet och den regionala utvecklingsfonden. Man lyfter särskilt att partnerskap mellan EU:s regioner har uppstått inom ramen för *Smart Specialisering Plattformen för industriell modernisering*, och att EBA numer är ett nätverk bestående av 260 aktörer från industrin och innovativa näringar.

Ren Energi för Alla Européer

I maj 2019 nåddes politiska överenskommelser för de sista delarna i [lagstiftningspaketet Ren Energi för Alla Européer](#), vilka bidrar till att uppnå Strategin för Energiunionen. "Ren energi för alla européer"-paketet innehåller [åtta rättsliga akter](#), varav de senast överenskomna fyra kommer att verkställas under sommaren 2019. Medlemsländerna har sedan mellan 1-2 år på sig att överföra direktiven till den nationella lagstiftningen.

Framtiden för Energiunionen

Inom paketet "Ren energi för alla européer" kom under slutet av 2018 en [förordning rörande styrning kopplat till utvecklingen av Energiunionen](#). Förordningen innebar att alla medlemsländer skall utveckla nationella energi- och klimatplaner som innehåller deras bidrag till de gemensamma målen inom EU, samt nödvändig politik och åtgärder för perioden 2021-2030. Medlemsländernas utkast utvärderas av EU-kommissionen. Målet är att EU-kommissionen skall återkoppla till medlemsstaterna sista juni 2019 och de slutgiltiga planerna vara kommissionen tillhanda den sista december 2019.

(Uppdaterad juni 2019)

Översyn av ramdirektivet för vatten

Under 2018 påbörjade kommissionen arbetet med att se över [ramdirektivet för vatten](#), dess två dotterdirektiv; [miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område](#) och [grundvattendirektivet](#), samt [översvämningsdirektivet](#). Alla fyra rättsakter är sammankopplade.

Vattendirektivet är det mest omfattande instrumentet för EU:s vattenpolitik. Dess huvudsyfte är att skydda och förbättra EU:s vattenresurser, och det anger vad EU-länderna ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten.

Arbetet med vattenförvaltning drivs i förvaltningscykler om sex år, där olika arbetsmoment återkommer. Den första cykeln avslutades 2009, följande avslutades 2015, och nästa 2021. En cykel inleds med att vatten kartläggs utifrån befintlig övervakning. Underlaget används sedan för att bedöma och klassificera vattnets tillstånd och påverkan, fastställa miljökvalitetsnormer och vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå god vattenkvalitet. Förvaltningsplaner upprättas för arbetet.

EU-kommissionen öppnade i september 2018 ett offentligt samråd. Göteborgs stad svarade på samrådet (Diarienummer 1426/18). Vattendirektivet är en komplex lagstiftning som påverkar många delar av stadens verksamheter. Ärendet hade remitterats till byggnadsnämnden, kretslopp och vattennämnden och miljö- och klimatnämnden för yttrande.

I stadens TU gör SLK bedömningen är att vattenramdirektivet har ett bra och viktigt syfte, att förbättra våra vattens status. Det kan dock behöva få en tydligare utformning liksom att direktivet om miljökvalitetsnormer kan behöva utvecklas. Man anser att det finns delar av kraven i direktivet som är svårare att klara i stadsmiljöer än i andra typer av miljöer. Om detta beror av direktivet i sig eller den svenska hanteringen av framförallt karaktärisering och klassning av vattendrag är svårt att bedöma. Klart är dock att de strikta krav som nu gäller är dåligt anpassat efter förhållanden i täta stadsmiljöer. En strikt tillämpning av EU:s vattenramdirektiv och efterlevnad av [Weserdomen](#) kan vara utmanande utifrån nyttjandet av befintliga miljöer och bebyggelse samt för den framtida stadsutvecklingen. Vid stadsplanering innebär dagens strikta tolkning och tillämpning av direktivet, utifrån Weserdomen, att frågan om vattnets status väger tungt jämfört med andra intressen. Det riskerar att leda till att bästa möjliga stadsutveckling ur ett helhetsperspektiv inte kan genomföras.

Under våren har GEO arbetat för att få med synpunkterna i Eurocities positionspapper. Detta har dock visat sig svårt då övriga städer i nätverket, förutom de svenska, verkar vara relativt nöjda med den nuvarande lagstiftningen. Ett arbete behöver nu göras för att kartlägga om Sveriges implementering av lagstiftningen är för strikt eller om utmaningarna beror på direktivet. Meningarna går ganska mycket isär i denna fråga.

Kommissionen hade aviserat att man skulle presentera sin analys av utvärderingen under sommaren/hösten. Allt mer tyder nu på att detta kommer försenas och kanske ske tidigast i december alternativt 2020. En av anledningarna är komplexiteten i lagstiftningen och att man inte vill binda upp den nuvarande kommissionen att ta ett beslut kring om lagstiftningen ska öppnas upp eller inte. Konsekvensanalysen presenteras därefter. En diskussionsrunda bland institutionerna ska genomföras och kommissionen tar sedan beslut om de vill lägga fram ett nytt förslag eller ej. Ett nytt förslag kan eventuellt komma under nästa sommar.

(Uppdaterat maj 2019)

Översyn av dricksvattendirektivet

I februari 2018 presenterade kommissionen ett [förslag](#) till en omarbetning av dricksvattendirektivet. Förslaget är en revision av [direktiv 98/83/EC](#) från 1998 som upprättades för att försäkra kvalitén på det vatten som konsumeras av människor.

År 2013 lämnades medborgarinitiativet [Right2Water](#) in. Initiativet, som strävar efter att alla EU-medborgare ska ha tillgång till rent dricksvatten och sanitet, hade samlat in över 1,5 miljoner namnunderskrifter vilket ställde krav på EU-kommissionen att ta hänsyn till initiativet. Förslaget om ett omarbetat dricksvattendirektiv är alltså ett resultat medborgarinitiativet och av utvärderingarna.

Förslagets innehåll

Förslaget består av fem huvuddelar:

- uppdaterade kvalitetsparametrar för dricksvatten,
- införande av en riskbaserad metod i direktivet,
- ökad transparens,
- åtgärder för att öka tillgången på dricksvatten,
- åtgärder när det gäller material i kontakt med dricksvatten.

De föreslagna justeringarna av kvalitetsparametrar har föregåtts av konsultationer med World Health Organisation (WHO). Några parametrar tas bort i förslaget för att ersättas av nya som bedöms vara mer relevanta ur risksynpunkt, för andra föreslår man justerade parametervärden. Nya parametrar är bl.a. perfluorerade föreningar, uran och vissa hormonstörande ämnen.

I förslaget föreslås att det införs en komplett riskbaserad metod för hela leveranskedjan, från uttagsområdet till distributionen ända fram till kranen. Vidare föreslås förändringar avseende material i kontakt med vatten genom att viss reglering förs över till förordningen om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter ([EU nr 305/2011](#)).

I förslaget åläggs medlemsstaterna också att identifiera utsatta och marginaliserade grupper och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dessa grupper har tillgång till vatten, som ett svar till medborgarinitiativet Right2Water.

Kraven på information till allmänheten om dricksvattnets kvalitet och distributionsrelaterade frågor utökas. Aktuell information som allmänheten kan ha nytta av ska finnas tillgänglig. Avseende övervakning av genomförandet ska medlemsstaterna upprätta en datamängd som omfattar data som är relevanta för dricksvatten såsom incidenter, överskridanden av värden, farobedömningar och riskbedömningar av fastighetsinstallationer samt åtgärder som vidtagits för att säkerställa tillgång till dricksvatten. Kommissionen, europeiska miljöbyrån och europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar ska ha tillgång till datamängden.

Förhandlingarna och Göteborgs position

Under våren skickade Livsmedelsverket ut sin remiss rörande kommissionens förslag. Kretslopp och vatten (KoV) och Miljöförvaltningen svarade på remissen. Baserat på remissvaren togs ett positionspapper fram i form av ett Tjänsteutlåtande (Diarienummer 0708/18) som antogs i Kommunstyrelsen i april.

I positionen ställer sig Göteborg positivt till att direktiv om kvaliteten på dricksvatten (EU 98/83) omarbetas. Nuvarande direktiv är föråldrat och det har tillkommit nya rön om risker som idag inte täcks av befintligt direktiv. Till exempel behöver kopplingen mellan klimat- och miljöpåverkan och dricksvattenkvaliteten stärkas. Man är också positiv till att omarbetningen möjliggör en riskbaserad metod för hela leveranskedjan.

Staden stödjer dock inte de delar av förslaget som berör material i kontakt med vatten. Det finns risk att vattnets kvalitet äventyras om reglering förs över till förordningen om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter ([EU nr 305/2011](#)). Staden ställer sig också tveksam till vattenleverantörens skyldigheter beträffande fastighetsinstallationer. Göteborg anser att vattenleverantören varken bör ha ansvar för riskvärdering eller en samarbetskyldighet för att lokalt ändra kvaliteten på inkommande dricksvatten till fastigheten eftersom det kan leda till att fastighetsägaren kan välja att bibehålla olämpliga material/installationer. Man är också tveksam till vissa förändringar i parametervärdena.

Europaparlamentets föredragande för förslaget Michel Dantin lade i maj 2018 fram sin rapport. Inför omröstningen av rapporten tog Göteborg, under ledning av GEO tillsammans med Eurocities, fram röstningsrekommendationer. I rekommendationerna uppmärksammas bland annat stadens arbete med att öka användningen av kranvatten på offentliga evenemang genom projektet *Kranmärkt*. I oktober antogs Europaparlamentets rapport, vilket är institutionens förhandlingsmandat under de fortsatta förhandlingarna med rådet och kommissionen.

I rådet har förhandlingarna dock gått trögt framåt och först i mars i år lyckades miljöministrarna komma överens om en allmäninriktning, som är rådets förhandlingsmandat. På grund av valet till Europaparlamentet har inga trilogförhandlingar inletts under våren. Dessa förväntas i stället påbörjas under hösten.

(Uppdaterad maj 2019)

Översyn av EU:s lagstiftning för luftkvalitet

Trots att luftkvaliteten i Europa har blivit bättre de senaste decennierna utsätts en stor del av EU:s befolkning fortsatt för höga nivåer av luftföroreningar, och varje år dör cirka 400 000 människor i förtid i Europa till följd av dålig luft.

EU:s luftkvalitetspolicy avser utveckla och implementera lämpliga instrument i syfte att förbättra luftkvaliteten. Den sätter standarder för att skydda från för höga koncentrationer av föroreningar baserat på den senaste forskningen kring hälsoeffekter från luftföroreningar.

2005 gjordes en *”Thematic Strategy on Air Pollution”* och kommissionen föreslog att slå ihop de tidigare direktiven som reglerar luftkvalitet och det är nu dessa två direktiv som gäller än idag.

- [Ambient Air Quality Directive 2008/50/EC](#) (sätter mål för föroreningar)
- [Ambient Air Quality Directive 2004/107/EC](#) (ramverk för kontroll)

I slutet av 2017 påbörjade kommissionen arbetet med att utvärdera AAQ-direktiven. Utvärderingen täcker alla artiklar och bestämmelser i de två direktiven och fokuserar på vilken roll de har spelat för att uppfylla målen. Den utvärderar också relevansen, effektiviteten, och EU-mervärdet av AAQ-direktiven.

Som en del av utvärderingen öppnade kommissionen i maj 2018 ett offentligt samråd för att samla in synpunkter från intressenter. Miljöförvaltningen svarade på samrådet (Diarienummer: 10570/2018). I sitt svar anser man bland annat att EU:s luftkvalitetsdirektiv är viktigt för att samordna arbetet med luftkvalitet i EU. De anser vidare att direktivet har haft betydelse för luftkvaliteten och hur vi jobbar med luft i Göteborg och i Europa. Men man anser att direktivet bör jobba för striktare miljökvalitetsnormer framför allt för NO₂.

För att synliggöra Göteborgs arbete med att förbättra stadens luft arrangerades under EU:s miljövecka [EU Green Week](#) ett seminarium i Bryssel tillsammans med Stockholmsregionens EU-kontor. Syftet med seminariet var att skapa ett inlägg i debatten kring luftkvalitet och hälsa i våra städer. Detta mot bakgrund av pågående utvärdering av AAQ-direktiven, samt den pågående debatten kring FN:s hållbarhetsmål och då särskilt det reflektionspapper som EU-kommissionen presenterade i början av 2019, [Towards a sustainable Europe 2030](#). Bland annat mål nummer tre *Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages* berör konsekvenserna av exponering av dålig luft.

Resultatet av utvärderingen av AAQ-direktiven förväntas presenteras under slutet av 2019. Det blir sedan upp till den nya kommissionen, som tillsätts under hösten, att bestämma om man vill öppna upp lagstiftningen och lägga fram ett nytt förslag. Detta förväntas i så ske under 2020.

(Uppdaterad maj 2019)

Översyn av förordningen om transport av avfall

Genom [förordningen om transport av avfall](#), har EU ett system för att övervaka och kontrollera transporter av avfall inom sina gränser och till och från länderna i [Europeiska frihandelssammanslutningen](#) (Efta), [Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling](#) (OECD) och länder utanför EU som har undertecknat [Baselkonventionen](#). I förordningen fastställs regler för att kontrollera avfallstransporter så att miljöskyddet förbättras.

Genom förordningen införlivas också i EU-lagstiftningen bestämmelserna i [Baselkonventionen](#) och revideringen av OECD:s [beslut](#) från 2001 om kontroll av gränsöverskridande transporter av avfall avsett för återvinning (dvs. där avfall behandlas för utvinning av en användbar produkt eller för omvandling till bränsle).

Lagen gäller för transporter av avfall;

- mellan EU-länder, inom EU eller genom transit via länder utanför EU,
- som importeras till EU från länder utanför EU,
- som exporteras från EU till länder utanför EU,
- som passerar genom EU på väg från eller till länder utanför EU.

Den omfattar nästan alla typer av avfall, med undantag för radioaktivt avfall, avfall som uppkommit ombord på fartyg, transporter som är underställda kraven för godkännande i förordningen om animaliska biprodukter, vissa transporter av avfall från Antarktis, import till EU av visst avfall som uppkommit inom väpnade styrkor eller hjälporganisationer i krissituationer osv.

Enligt bestämmelserna i förordningen ska en översyn av lagstiftningen ske innan utgången av 2020. I enlighet med detta påbörjade kommissionen 2017 arbetet med översynen. Syftet med översynen är att identifiera goda och dåliga metoder vid genomförandet och bedöma huruvida det har uppfyllt sina mål med hjälp av kriterierna för; effektivitet; samstämmighet i implementeringen; relevans; EU-mervärde.

I samband med översynen presenterade kommissionen i januari 2018 ett öppet samråd för att samla in synpunkter från intresserade parter. Göteborg svarade på samrådet. Man genomförde också två workshoppar för att diskutera lagstiftningen. Workshopparna genererade två [rapporter](#).

I mars 2018 publicerade den så kallade [Refitplattformen](#) sitt [yttrande](#) om lagstiftningen. Dokumentet innehåller bland annat krav på att fler typer av avfall bör läggas till listan med [grönlistat avfall](#), samt understryker de utmaningar som finns för företag på grund av den obligatorisk registrering av avfallshanterare i alla medlemsstater. Plattformen uppmanar också kommissionen att utnyttja översynen av förordningen för att få klarhet i definitioner och förbättra ömsesidigt erkännande av registreringsavgifter för avfallshantering.

Ett förslag till ny lagstiftning förväntas komma under 2020.

(Uppdaterat juni 2019)

Översyn av förordningen fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter

[Förordningen](#) om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter ska se till att den inre marknaden fungerar för produkter som används vid bygnads- och anläggningsarbeten. Därför innehåller förordningen regler för att bedöma byggprodukternas prestanda och för att meddela resultaten genom ett gemensamt tekniskt språk (som huvudsakligen består av harmoniserade europeiska harmoniserade standarder och bedömningsdokument) som ska användas i hela EU.

Förordningen definierar byggprodukter som *produkter som är avsedda att vara fästa eller byggda i byggnader och infrastrukturverk på ett varaktigt sätt*. Lagstiftningen inkluderar därav ett brett utbud av produkter, allt från till exempel cement, murbruk och plankor, fönster och dörrar, takpannor och stenar, rör med mera.

Då förordningen täcker så många typer av produkter, har kommissionen genomfört och genomför en lång rad översyner av lagstiftningen för att lösa problemet med fragmenteringen av den inre marknaden för byggprodukter.

I förslaget till dricksvattendirektivet, som just nu förhandlas, behandlar man bland annat frågan om material i kontakt med dricksvatten. Kommissionen föreslår att det införs bestämmelser om riskvärdering av distributionssystemen för dricksvatten. Det ska tillsammans med kommande mandat för standardisering, enligt förordningen för byggmaterial, leda till en förbättring när det gäller hur reglerna för material i kontakt med dricksvatten fungerar. Förslaget motiveras av kommissionen med att systemet för ömsesidigt erkännande inte fungerar och leder till störningar på den inre marknaden.

Lagstiftningen om byggprodukter är därav aktuell och intressant för Göteborgs del. I stadens position till dricksvattendirektivet är man ganska kritisk och tveksam till att reglera material och produkter i kontakt med dricksvatten genom byggproduktförordningen istället för genom dricksvattendirektivet. Tydliga krav på material och produkter, som även omfattar vattenleverantörens anläggningar, bör i stället införas i dricksvattendirektivet. Annars finns det risk att vattnets kvalitet äventyras. Till exempel omfattas inte alla produkttyper i förordningen, så som duschslangar som inte är byggprodukter i förordningens mening.

På grund av kopplingen mellan byggproduktförordningen och dricksvattendirektivet är det intressant att fortsatt bevaka utvecklingen kring de båda rättsakterna.

(Uppdaterat juni 2019)

Urban mobilitet och hållbara transporter

EU-kommissionen har under mandatperioden gjort en översyn av ett stort antal lagstiftningsakter inom transportområdet. I mars 2016 lade EU-kommissionen fram [ett meddelande om genomförandet av åtagandena från Parisavtalet](#) och i juni 2016 [en europeisk strategi för utsläppsnål rörlighet](#) för att skynda på övergången till en koldioxidsnål kretsloppsekonomi som Europa behöver för att förbli konkurrenskraftigt och samtidigt tillgodose behoven av rörlighet för personer och varor. Strategin fokuserar på tre huvudområden:

1. **Högre effektivitet i transportsystemen** som bland annat innehåller digitala lösningar integrerade i hållbara transportsystem för att göra transporter säkrare, effektivare och mer inkluderande, samt utvidgade möjligheter att ta ut vägavgifter baserade på koldioxidutsläpp.
2. **Öka utsläppsnål och alternativ energi för transport** som bland annat uppmanar medlemsstaterna att utöka nätverk av offentligt tillgängliga laddningsstationer och nya anpassade tankstationer för alternativt bränsle.
3. **Fordon med låga eller inga utsläpp** som understryker vikten av innovativa projekt som leder till innovativa lösningar för fordon och transport.

[Städer](#) är viktiga aktörer för att genomföra denna strategi bland annat genom att skapa incitament för alternativa energikällor, upphandling av fordon med låga utsläpp, investeringar i ren kollektivtrafik och främjande av hållbara transportsätt genom multimodala reseinformationstjänster och cykeldelningstjänster.

Den 31 maj 2017 presenterade EU-kommissionen det första rörlighetspaketet ”[Europa på väg](#)” Det paketet omfattade en [mängd initiativ](#) för att göra trafiken säkrare, främja smarta vägavgifter och minska koldioxidutsläppen, luftföroreningarna och belastningen på vägarna. Det handlade också om att minska det administrativa krånglet för företagen samt att bekämpa olagliga anställningar och garantera arbetstagarna rimliga villkor och viloperioder.

Den 8 november 2017 presenterade EU-kommissionen sitt andra paket om ren rörlighet ”[Europa på väg: en agenda för en socialt rättvis övergång till ren, konkurrenskraftig och uppkopplad rörlighet för alla](#)”. Paketet omfattar: en [handlingsplan och investeringslösningar för en transeuropeisk utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen](#), direktivet om [rena fordon](#), ändringen av [direktivet om kombinerad transport](#), [batterinitiativet](#), direktivet om [busstransporter](#) och nya [koldioxidnormer för fordon](#).

Göteborg svarade bland annat på Näringsdepartementets remiss kopplat till [förslaget om rena fordon](#). I svaret ställer man sig bland annat negativ till att helt bygga tröskelvärdena för CO₂-utsläpp på ”*tank to wheel*” principen. Trilogförhandlingarna nådde en överenskommelse den 11 februari 2019. Miljöutskottet bekräftade överenskommelsen den 27 februari och plenumsammanträdet beslutade under april 2019. Ministerrådet bekräftade överenskommelsen [i juni 2019](#).

Den 17 maj 2018 kom det tredje och sista [paketet](#) ”[Europa på väg: hållbar mobilitet i EU: säker, uppkopplad och ren](#).” som bland annat innehåller en [strategi för automatiserad rörlighet](#), en [kontaktpunkt för sjötransport \(se nedan\)](#) och ett [förslag om att förenkla för TEN-T projekt \(se nedan\)](#).

(Uppdaterad juni 2019)

Initiativet för ett "Maritime Single Window"

Initiativet ingår i det tredje och sista mobilitetspaketet "Europa på väg" som presenterades den 17 maj 2018. Sjötransportoperatörer ställs inför ett stort antal rättsligt grundade rapporteringskrav varje gång ett fartyg ankommer till eller avgår från en hamn (hamnanlopp). Rapporteringskraven är inte harmoniserade, varken mellan olika behörighetsområden inom medlemsstater eller mellan medlemsstater, vilket innebär att en tung administrativ börda läggs på operatörerna. I EU görs över två miljoner hamnanlopp om året. Personal inom sjöfartssektorn ägnar för närvarande omkring 4,6 miljoner timmar om året åt rapportering.

Genom [förslaget om en ny europeisk med en enda kontaktpunkt för sjötransport](#) "maritime single window" samlas all rapportering i samband med hamnanlopp på ett samordnat och harmoniserat sätt. Detta kommer i sin tur också att förbättra interoperabiliteten och sammanlänkeningen mellan systemen, vilket gör det möjligt att dela och återanvända uppgifter på ett mer effektivt sätt, beroende på vad som är lämpligt.

Brysselkontoret bjöd in två representanter för Göteborgs hamn och ansvarig på kommissionen till en workshop om förslaget den 25 maj. Hamnen hade möjlighet att ställa frågor om förslaget och presentera sina farhågor och börja planera eventuellt påverkansarbete på ett tidigt stadium.

Göteborgs Stad har inte haft en position i ärendet och GEO har inte bedrivit någon intressebevakning gentemot europaparlamentet. Utkast till betänkande presenterades 15 oktober och ändringsförslagen 20 november. Ärendet behandlades i transportutskottet den 10 januari och omröstning i plenum blev försenat från januari. Ambitionen var ett beslut ska kunna fattas innan mandatperioden är över och det lyckades man med. Trilogen nådde en [överenskommelse 7 februari](#), som bekräftades av europaparlamentet den 18 april.

(Uppdaterat juni 2019)

Rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av TEN-T investeringar

Kommissionen har under mandatperioden presenterat tre lagstiftningspaket för mobilitet med konkreta åtgärder för modernisering av transporter. Det transeuropeiska nätverket (TEN-T) ingår i transportpolitiken och syftar till att utveckla ett europeiskt nätverk av vägar, järnvägslinjer, inre vattenvägar, sjöfart, hamnar, flygplatser och järnvägar. Den består av två lager, det övergripande nätverket (omfattar alla europeiska regioner, bör vara färdig 2050) och stomnätet (viktigaste förbindelserna borde vara färdiga före 2030). De nuvarande allmänna riktlinjerna för utvecklingen av [TEN-T fastställdes genom förordning nr 1315/2013](#) och stöds av ett särskilt finansiellt instrument, Connecting Europe Facility (CEF) som beskrivs nedan.

Samtidigt som genomförandet av TEN-T har påbörjats, har stora utmaningarna i komplexa administrativa förfaranden identifierats. Implementeringsproblemen är kopplade till gränsöverskridande tillståndsgivningsprocedurer och osäkerhet i samband med vilken lagstiftning som ska tillämpas, vilket leder till förseningar och ökade kostnader. Med den [föreslagna förordningen](#) vill kommissionen påskynda genomförandet av det transeuropeiska transportnätet, minska de förseningar som uppstår i infrastrukturprojekt, underlätta deltagandet för privata investerare och klargöra reglerna för offentliga samråd.

TEN-T-projekt av gemensamt intresse föreslås få prioriterad status (snabbare förfaranden). För att integrera de olika tillståndstilldelningsförfarandena ska godkännandet av TEN-T-projekt endast hanteras av en enda myndighet som kommer att fungera som en kontaktväg för projektansvariga och investerare, istället för att kontakter ska ske med alla olika myndigheter. För att bättre samordna tillståndsprocedurer över gränserna föreslås att samordningen stärks och offentlig upphandling för gränsöverskridande projekt ska enbart behöva följa ett bestämt lands lagstiftning när projektet utförs i flera länder. Det sätter en gräns på högst tre år för hela tillståndsförfarandet.

I juli 2018 utsågs Dominique Riquet (ALDE) till rapportör i transportutskottet, i september presenterade han sitt [utkast till rapport](#), som innehöll förslag till ytterligare förkortade processer. Europaparlamentets beslut fattas den 13 februari 2019. Förhandlingar med rådet kommer påbörjas först under den nya mandatperioden, eftersom rådet inte hann ta en position och förhandlingar inledas. Göteborgs har inte antagit någon position för påverkan och GEO har därför flyttat TEN-T-förslaget enbart på bevakning.

[Regionkommitténs rapport](#) antogs på plenarmötet i februari 2019, denna lyfter särskilt de lokala och regionala myndigheternas roll.

EU-kommissionen öppnade under april 2019 ett offentligt samråd om TEN-T som SLK förbereder ett svar på. Även STRING-nätverket förbereder en position. Inom STRING-nätverkets brysselkontor har GEO självklara samverkanspartner för påverkansarbete.

(Uppdaterat juni 2019)

Strategi för uppkopplade och självkörande fordon

Den nya teknologin gör det möjligt för fordon att prata med varandra, väginfrastrukturen och andra trafikanter - till exempel om farliga situationer, vägarbeten och trafikljuset, vilket gör vägtrafiken säkrare, renare och effektivare.

Den 17 maj 2018 presenterade EU-kommissionen sitt meddelande om en [EU-strategi för automatiserad och uppkopplad rörlighet](#). I meddelandet föreslår kommissionen en övergripande strategi för automatiserad och uppkopplad rörlighet med en framåtblickande och ambitiös europeisk agenda. Strategin syftar till att göra EU världsledande och bygger på tre strategiska mål: att utveckla viktig teknik och infrastruktur för att stärka EU:s konkurrenskraft, att säkerställa en inre marknad för säkert införande av automatiserad och uppkopplad rörlighet samt att hantera de socioekonomiska effekterna av automatiserad och uppkopplad rörlighet. Kommissionens menar att det behövs ett ökat samarbete mellan EU, medlemsstaterna, regionala och lokala myndigheter samt industrin och akademien för att påskynda en säker och hållbar marknadsintroduktion av automatiserade och uppkopplade fordon. Kopplingen till [säkerhet](#) var tydlig i paketet som presenterades.

I dagsläget har upp till 450 miljoner euro genom Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF) funnits för att [finansierat stödja automatisering och uppkoppling](#) inom transportområdet och kommissionen uppmanade medlemsstaterna och regionerna att använda sig av dessa medel samt de möjligheter som ges genom EU:s regionalpolitik och struktur- och investeringsfonder för att samfinansiera investeringar inom forskning, innovation och utbyggnad. Under 2017 hade EU:s medlemsstater samt Norge överens om [storskaliga testprojekt](#) för uppkopplade och självkörande fordon och 5G.

Tillsammans med medlemsstaterna har EU-kommissionen tagit fram en [vägledning för godkännande av självkörande fordon](#).

Kommissionen presenterade också sin avsikt att inrätta en enhetlig EU-omfattande plattform där berörda aktörer bl.a. kan samordna storskaliga tester inom området. GEO har hjälpt Trafikkontoret med kontakter för att se till att Göteborg kunde ingå i en sådan expertgrupp.

I oktober 2018 öppnades ett [samråd angående uppkopplad och självkörande fordon](#), som Staden valde att inte besvara.

Den 13 mars 2019, fattade EU-kommissionen beslut om en delegerade akt (inom ramen för [ITS-direktivet](#)) med nya regler som intensifierar utbyggnaden av kooperativa intelligenta transportsystem (C-ITS) på Europas vägar.

(Uppdaterat juni 2019)

MFF: Sammanhållningspolitiken efter 2020

EU:s sammanhållningspolitik omfattar alla regioner och städer i EU och ska stimulera framväxten av arbetstillfällen, företagets konkurrenskraft, den ekonomiska tillväxten och hållbar utveckling.

Pengarna för sammanhållningspolitiken fördelas utifrån tre strukturfonder: [Europeiska regionala utvecklingsfonden](#) (ERUF), [Europeiska socialfonden](#) (ESF) och [Sammanhållningsfonden](#).

Den totala budgeten för EU-kommissionens förslag till sammanhållningspolitiken är 373 miljarder euro. Precis som tidigare får alla regioner ta del av finansiering på grundval av följande tre kategorier: mindre utvecklade regioner, övergångsregioner och mer utvecklade regioner. Nytt i detta förslag är att man förutom BNP per invånare också introducerar kriterier kring ungdomsarbetslöshet, låg utbildningsnivå, klimatförändringar samt mottagande och integrering av migranter för att bättre avspegla den socioekonomiska situationen.

Förslaget går ifrån elva tematiska mål för perioden 2014–2020, till fem politiska mål för den nya perioden 2021–2027:

1. Ett smartare EU genom innovation, digitalisering, ekonomisk omvandling och stöd till små och medelstora företag.
2. Ett grönare, koldioxidfritt EU där man genomför Parisavtalet och investerar i energiomställning, förnybar energi och klimatåtgärder.
3. Ett mer sammanlänkat EU med strategiska transportnät och digitala nät.
4. Ett mer socialt EU som följer principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och stöder bra arbetstillfällen, utbildning, kompetens, social inkludering och en jämlik hälso- och sjukvård.
5. Ett EU som står närmare medborgarna genom att stödja lokala utvecklingsstrategier och hållbar stadsutveckling i hela EU.

Merparten av medlen i Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), ca 65–85 % av anslagen beroende på medlemslandets relativa välfärd, ska gå till de första två målen. För Sveriges del är förslaget att 85 % av de tilldelade medlen inom Regionalfonden ska gå till insatser för att stödja forsknings- och innovation, främja konkurrenskraft hos små- och medelstora företag liksom energi- och klimatomställningsåtgärder för att bidra till ett grönare Europa.

Det urbana perspektivet

Urbana frågor kommer specifikt att prioriteras inom ramen för ERUF. Sex procent av fondens medel öronmärks för investeringar i hållbar stadsutveckling, som ska genomföras genom territoriella instrument. Dessutom införs Europeiska stadsinitiativet vilket är ett nytt instrument som ska stödja kapacitetsuppbyggnad för aktörer, innovativa åtgärder, kunskap, policyutveckling och kommunikation på området hållbar stadsutveckling. Genom stadsinitiativet samlas alla verktyg för stadsutveckling i ett enda program som ska genomföras genom direkt eller indirekt förvaltning, för att ge städerna en samstämmig produkt. Initiativet kopplas också till det arbete som sker inom urbana agendan.

Interreg

Enligt förslaget kommer Interregprogrammen även fortsättningsvis finansieras inom ramen för ERUF. Totalt kommer Interregprogrammen tilldelas 9,5 miljarder euro under 2021–2027. Nytt i förslaget är att man i större utsträckning riktar in sig på gränsområden med mycket samverkan, för att stödja mer institutionellt samarbete och hjälpa till att utveckla gemensamma tjänster av allmänt intresse. Även

regioner med liknande förutsättningar för smart specialisering ska få mer ekonomiskt stöd för att kunna samarbeta.

En annan nyhet är att man inom alla sammanhållningspolitikens fem mål kan använda delar av sina anslag för att finansiera projekt var som helst i EU tillsammans med andra regioner. På så vis ska Interregs mervärde integreras i alla sammanhållningspolitiska program.

Europeiska Socialfonden plus

Förslag till nästkommande Europeiska Socialfond, som har fått namnet Europeiska Socialfonden Plus (ESF+), har blivit allokerad 101,2 miljarder euro för perioden 2021–2027. Inom ESF+ har man slagit samman de befintliga insatserna i dagens ESF med Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD), programmet för sysselsättning och social innovation och EU:s folkhälsoprogram. Medlen mellan programmen fördelas enligt följande:

- 100 miljarder euro: ESF och FEAD som administreras genom delad förvaltning mellan medlemsstaterna och kommissionen.
- 0,761 miljarder euro: Programmet för sysselsättning och social innovation som förvaltas direkt av kommissionen
- 0,413 miljarder: EU:s folkhälsoprogram, direktförvaltas av kommissionen.

Fondens syfte är att stärka den sociala sammanhållningen, öka den sociala rättvisan och stärka konkurrenskraften i hela EU. Vad som är nytt för detta förslag är att fonden ska användas för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter och att fonden knyts ännu mer till de landspecifika rekommendationerna i den europeiska planeringsterminen.

Några andra nyheter är: minst 25 % ska användas för social integration och fattigdomsminskning, vilken är en ökning med 5 %; integration av tredjelandsmedborgare (lagligt bosatta flyktingar, invandrare och romer) fortsätter finansieras under ESF och kompletteras de kortsiktiga åtgärder som sker inom AMIF; minst 10 % av ESF+-medlen ska gå till ungdomsinsatser som främjar ungdomssysselsättning; Community-led local development (CLLD) förblir i en särskild bestämmelse som uppmuntrar medlemsstater att stödja social innovation; minst 4 % av ESF+ ska gå till stöd för dem som har det sämst ställt (tidigare FEAD).

Några av de farhågor som finns i det nya förslaget är att man lagt Regionalfonden och ESF+ under olika budgetrubriker vilket tyder på att kommissionen vill särskilja dem snarare än att öka integrationen mellan de båda.

Förhandlingarna och Göteborgs position

Kort efter att kommissionen presenterat sitt förslag i maj 2018, skickade Näringsdepartementet ut en nationell remiss. För första gången gick denna typ av remiss inte enbart till regional nivå utan också ett fåtal städer, däribland Göteborg. Staden och de tre andra storstäderna svarade på remissen och baserat på dessa svar togs gemensamma konkreta ändringsförslag fram. Ändringsförslagen tar bland annat upp att städerna bör få en starkare roll i programmeringen, genomförandet och utvärderingen av fonderna. För att sprida städernas synpunkter har en rad möten har genomförts med bland annat europaparlamentariker, andra europeiska städer och representanter från den svenska regeringen.

I december röstade Europaparlamentets sysselsättningsutskott om ESF+. Inför omröstningen om tog de fyra storstäderna fram en gemensam lista på de ändringsförslag man önskade stödja.

Omröstningen fick ett lyckat utfall bland annat genom att den lokala nivåns roll stärks, och genom att en artikel om att ESF+ bör stödja integrerade territoriella investeringar lades till. I januari 2019 antogs rapporten i plenum, och bildar därmed Europaparlamentets förhandlingsmandat i de fortsatta förhandlingarna. På grund av valet till Europaparlamentet har förhandlingarna tagit en paus under våren. Men förväntas återupptas med trilogförhandlingar under hösten.

När det kommer till förhandlingarna av förordningen om gemensamma bestämmelser, det vill säga den förordning som reglerar alla strukturfonder, så antog Europaparlamentet sitt förhandlingsmandat i februari. Fyra formella trilogramötet har ägt rum innan avbrottet för valet. För ERUF har Europaparlamentet antagit sitt förhandlingsmandat. Dock har rådet inte kommit lika långt i sina förhandlingar av denna rättsakt, så här har inga trilogförhandlingar påbörjats.

GEO kommer fortsätta bevaka och ge inspel till förhandlingarna. Den slutgiltiga förhandlingen är dock beroende på när man kommer överens om den övergripande långtidsbudgeten. Inget slutgiltigt beslut om sammanhållningspolitiken kan tas förrän långtidsbudgeten är beslutad.

(Uppdaterad maj 2019)

MFF: Horisont Europa – EU:s ramprogram för forskning och innovation

EU-kommissionens programförslag

Den 7 juni 2018 publicerade EU-kommissionen [förslaget för Horisont Europa](#), ramprogrammet för forskning och innovation efter 2020 som bygger på det nuvarande programmet Horisont 2020. Förslaget innehåller en strategisk och problemorienterad inställning till forskning och innovation och en budget på 100 miljarder euro för perioden 2021–2027:

- 97,6 miljarder euro under Horisont Europa (varav 3,5 miljarder euro kommer att fördelas under InvestEU-fonden) och,
- 2,4 miljarder euro för Euratoms forsknings- och utbildningsprogram.

Strukturen för Horisont Europa enligt förslaget liknar Horisont2020 med tre pelare:

Pelare 1: Öppen vetenskap (25,8 miljarder euro) ska stödja forskningsprojekt som definieras och drivs av forskare genom Europeiska forskningsrådet (ERC) (16,6 miljarder euro), stipendier och utbyten för forskare (€ 6,8 miljarder kronor) och investeringar i excellenta forskningsinfrastrukturer.

Pelare 2: Globala utmaningar och industriell konkurrenskrafts pelaren (52,7 miljarder euro) ska stödja direkt forskning kring samhällsutmaningar, förstärka den tekniska och industriella kapaciteten och sätta upp EU-omfattande uppdrag med ambitiösa mål som tar itu med några av EU:s största utmaningar ("missions"). Det omfattar också aktiviteter som Gemensamma forskningscentret (GFC) bedriver (2,2 miljarder euro).

Pelare 3: Öppen Innovation (13,5 miljarder euro) syftar till att göra Europa till en föregångare för marknadsskapande innovation via europeiska innovationsrådet (10 miljarder euro). Satsningar under pelare 3 förväntas utveckla det övergripande europeiska innovationslandskapet, bland annat genom att ytterligare stärka europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) för att främja integrationen av företag, forskning, högre utbildning och entreprenörskap (3 miljarder euro).

Horisont Europa förslaget består av ett antal nyheter jämfört med Horisont 2020:

- Ett nytt europeiskt innovationsråd (European Innovation Council) under pelaren 3 (Öppen Innovation), som ska stödja banbrytande innovation.
- Så kallade "Missions" införs inom pelare 2 (Globala utmaningar och industriell konkurrenskraft). Missions kan definieras som strategiskt riktade forsknings- och innovationsmål/uppdrag och satsningar för att ta itu med problem som påverkar vårt dagliga liv. Tanken är att de ska utvecklas tillsammans med medborgare, intressenter, Europaparlamentet och medlemsstaterna.
- Ännu mer fokus på transparens inom forskning.
- Nya typer av europeiska partnerskap för att effektivisera finansieringslandskapet.
- Förenkling av regler för att öka rättssäkerheten och minska den administrativa bördan för mottagare och programadministratörer.

I förslaget betonas även vikten av att främja synergieffekter med andra EU-program (såsom CEF, Digitala Europa, sammanhållningspolitiken) för att öka spridning och upptagande av forsknings- och innovationsresultat på nationell och regional nivå.

Förhandlingarna av förslaget

Utifrån kommissionens förslag tog ministerrådet och Europaparlamentet parallellt fram ändringsförslag (*för mer information om institutionernas positioner: se tidigare faktablad*). Därefter inleddes en så kallade trepartsförhandling (eller trilog) i början av 2019 mellan EU-kommissionen, Europaparlamentet och ministerrådet. Detta har nu resulterat i en preliminärt överenskommen text som formellt godkändes av de två lagstiftande institutionerna i april: en så kallad [Partiell politisk överenskommelse](#).

Förhandlingarna kring budgeten för programmet kvarstår dock: den slutgiltiga budgeten för programmet beror på resultatet av medlemsländernas förhandlingar kring långtidsbudgeten 2021–2027. Europaparlamentet har efterfrågat en ökad budget för forsknings- och innovationsprogrammet (120 miljarder euro jämfört med kommissionens förslag på 100 miljarder).

I överenskommelsen har parterna kommit överens om att en stor del av Horisont Europas budget bör öronmärkas för insatser kopplat till miljön och klimatåtgärder. Man har även kommit överens om partnerskapsområdena samt fem områden för möjliga uppdrag eller "missions":

- Uppdragsområde 1: Klimatanpassning inklusive samhällsomvandling
- Uppdragsområde 2: Cancer
- Uppdragsområde 3: Friska oceaner, hav samt kust- och inlandsvatten
- Uppdragsområde 4: Klimatneutrala och smarta städer
- Uppdragsområde 5: Markhälsa och livsmedel

Horisont Europa – Den strategiska planeringen av programmet har påbörjat

Som en följd av den partiella politiska överenskommelsen, har kommissionen nu börjat förbereda detaljerna kring genomförandet och utformningen av Horisont Europa utifrån de generella målen. Denna process kallas för den strategiska planeringen och pågår separat från den övergripande lagstiftningen. Genom detta ämnar kommissionen utforma en plan där man definierar utformningen av programmet, de så kallade uppdragen (Missions) samt de olika partnerskapen som programmet omfattar. Processen kommer även att tydliggöra målen för programmet och hur olika delar av Horisont Europa passar ihop i praktiken.

Kommissionen öppnar upp för konsultation

I linje med att man vill öka transparensen och samverka med olika aktörer från lokal, regional och nationell nivå, vill kommissionen i större grad öppna upp för samråd med intressenter. Syftet är att samla in underlag, synpunkter och inriktningar för att utforma programmet så att det på bästa sätt är anpassat till de aktuella behoven.

Kommissionen har därmed uppmanat intressenter att dela med sig av synpunkter, prioriteringar och idéer i olika forum. Ett första utkast på strategisk plan kommer att presenteras till allmänheten under juni och utgör basen för den öppna dialogen. Den 26 – 27 september arrangerar Kommissionen [European Research and Innovation Days](#) i Bryssel och kommer vara andra tillfället då intressenter kan diskutera utformningen av Horisont Europa. Ett tredje samrådsdokument, kommer att publiceras på webben i oktober, där paraplyorganisationer och internationella aktörer med en andel i Horisont Europa kan ge synpunkter.

Vad händer sen?

Tanken är att en strategisk plan ska vara klar till november för den nya kommissionen, som kan därefter utforma särskilda sektorsspecifika programkommittéer, vars uppgift kommer att vara att ta fram arbetsprogrammen som presenterar utlysningarna.

(Uppdaterad juni 2019)

MFF: Ett program för ett digitalt Europa

EU-kommissionen har presenterat ett helt nytt program för ett [digitalt Europa](#) med investeringar på 9,2 miljarder euro. Tanken med programmet är att främja storskalig utbyggnad och användning av viktig digital teknik, däribland applikationer med artificiell intelligens och verktyg för cybersäkerhet.

EU-kommissionen föreslår därmed att EU:s strategiska digitala kapacitet ska utvecklas och stärkas. Kommissionens förslag är inriktat på fem områden som bygger på åtgärdsplaner och strategier som har presenterats inom ramen för strategin för en inre digital marknad:

- **Högpresterande datorsystem:** 2,7 miljarder euro ska gå till projekt för att utveckla och stärka användningen av superdatorer och databehandling i Europa något som är avgörande för utvecklingen på många områden – alltifrån hälso- och sjukvård till förnybar energi, bilsäkerhet och cybersäkerhet.
- **Artificiell intelligens:** 2,5 miljarder euro ska bidra till att sprida artificiella intelligens (AI) i hela EU:s ekonomi och i det europeiska samhället. Syftet är att öka investeringarna och maximalt utnyttja AI, samtidigt som hänsyn också tas till de samhällsekonomiska förändringar som AI för med sig, och att se till att det finns lämpliga etiska och rättsliga ramar.
- **Cybersäkerhet och förtroende:** 2 miljarder euro ska investeras i skyddet av EU:s digitala ekonomi genom att cyberförsvaret stärks och EU:s cybersäkerhetsbransch främjas, genom att medel går till den senaste utrustningen och infrastrukturen för cybersäkerhet och genom att stöd lämnas till utveckling av den kompetens och de kunskaper som behövs.
- **Avancerad digital kompetens och färdigheter:** 700 miljoner euro ska se till att dagens och morgondagens arbetstagare och elever, men även små och medelstora företag och offentliga förvaltningar, har möjlighet att skaffa avancerad digital kompetens med hjälp av kortvariga och längre kurser och arbetsplatspraktik, oavsett i vilket medlemsland de är bosatta i.

- [Bred användning av digital teknik i hela ekonomin och samhället](#): 1,3 miljarder euro ska gå till den digitala omvandlingen av offentlig förvaltning och offentliga tjänster och till att skapa EU-övergripande driftskompatibilitet och underlätta tillgången till teknik och kunskap för alla företag, särskilt för de små och medelstora företagen. Ett nätverk av europeiska digitala innovationsknutpunkter (EDIH) föreslås i programmet som kommer att ge företag, särskilt små och medelstora företag, och myndigheter tillgång till teknisk expertis. Dessa knutpunkter kommer att sammanföra branscher, företag och myndigheter som är i behov av nya tekniska lösningar med företag som har marknadsfärdiga lösningar. Med en bred geografisk täckning över hela Europa, kommer knutpunkterna att spela en central roll i genomförandet av programmet.

Programmet för ett digitalt Europa utgör ett komplement till en rad andra program som stöder den digitala omvandlingen, t.ex. Horisont Europa och de digitala aspekterna av Fonden för ett sammanlänkat Europa.

Regionkommitténs [yttrande](#) antogs den 5 december. Regionkommittén välkomnar programmet men lyfter fram vikten av de lokala och regionala myndigheternas roll vid implementering, och menar på att vid etableringen av nätverket för digitala innovationsknutpunkter är det viktigt att ha en god spridning mellan regionerna. Man önskar också se en snabb standardisering av 5G nätverk för att binda ihop Europa. Enligt Markku Markkula (FI/EPP), som är rapportör för regionkommitténs yttrande, behövs regioner och städer som pionjärer för Digital Europe programmet.

Rådet antog en [partiell allmän riktlinje](#) den 4 december. Europaparlamentet antog sin [position](#) den 13e december, där man trycker på nödvändigheten i att stötta små- och medelstora företag samt tillhandahållande av relevanta utbildningsprogram. Vad gäller de europeiska digitala innovationsknutpunkter (European Digital Innovation Hubs, EDIH) så önskar man etablera en knutpunkt per medlemsstat under första året. Rapporten trycker också på vikten av att skapa en mer jämställd IKT sektor.

Efter trepartsförhandlingarna, kom Europaparlamentet och rådets representanter fram till en [partiell politisk överenskommelse](#) den 13 februari. Denna överenskommelsen har därefter godkänts av [rådet i mars](#) och [Europaparlamentet i april 2019](#). I överenskommelsen ingår inte budgetrelaterade frågor eller andra frågor som diskuteras i förhandlingarna om EU:s nästa fleråriga budgetram för 2021–2027.

(Uppdaterad juni 2019)

MFF: Erasmus+ - programmet för utbildning, ungdom och idrott

[Erasmusprogrammet](#) omfattar skolor, yrkesutbildning, högre utbildning och vuxenutbildning – samt ungdoms- och idrottsfrågor. Programmet är en utav de stora vinnarna i förslaget till nästa långtidsbudget. Kommissionens önskar jobba vidare med de delar av programmet som fungerar bra i dagsläget, men vill skala upp antalet deltagare. För att programmet skall nå och nyttjas av 12 miljoner människor i den kommande programperioden, jämfört med de 4 miljoner som deltagit i den innevarande programperioden, föreslår kommissionen en fördubbling av programmets budget. Budgeten ökar i förslaget från 14,7 miljarder euro till 30 miljarder euro (varav 25,9 miljarder euro till utbildning, 3,1 miljarder euro till ungdomsfrågor och 0,550 miljarder euro till idrott).

Erasmusprogrammet väntas genom förslaget bli mer inkluderande och kommissionen vill se en ökad användning av medel av framförallt de personer som av olika anledningar tidigare inte sökt till, eller haft tillgång och kunskap om, programmet. Detta kan röra sig om personer som har svaga socio-ekonomiska förutsättningar, funktionsvariation, migrantbakgrund eller kommer från isolerade områden. Det ska även bli lättare för små organisationer och gräsrotsorganisationer att få tillgång till programmet. Dessutom vill kommissionen lägga resurser på att förenkla ansökningsprocessen, även detta för att tillgängliggöra programmet för fler och att minimera tiden som behöver spenderas på administration. Det nya programmet kommer även att gynna aktiviteter som främjar b.la. ökad kännedom om EU samt möjligheter att främja framtidens kompetensområden (ex. digital kompetens och kompetens inom AI). Ett nytt initiativ - DiscoverEU kommer ingå i Erasmus. Genom DiscoverEU får 18-åringar från EU:s medlemsstater möjlighet att gratis ta del av Interrail-pass för att resa runt och upptäcka Europa.

Kommissionens lagförslag publicerades i maj 2018, den 26 november 2018 antog rådet en [partiell allmän riktlinje](#) rörande Erasmus+, vilken kommer att användas som stöd i förhandlingarna. Regionkommittén bidrog med ett [yttrande](#) i februari 2019. [Parlamentets position](#) antogs i mars 2019. Parlamentet föreslår en tredubbling av budgeten för att kunna tillvarata och skapa möjligheter för det tredubblade antalet användare i Kommissionens förslag. Trepartsförhandlingar väntas ta fart i juli 2019 i och med det finska ordförandeskapet vid rådet och det samtida öppnandet av det nya Parlamentet.

Huvudlinjerna för programmet väntas enligt kommissionen tillgängliggöras i ett utkast i sommar och under hösten kommer kommissionen att konsultera utvalda intressenter för att ta in synpunkter på utkastet rörande programmets aktiviteter, tillgänglighet och finansiering innan det fastställs. För att programmet skall bli helt färdigt krävs dock att både trepartsförhandlingarna om prioriteringarna inom Erasmus blir färdiga samt att budgetförhandlingen går i mål.

(Uppdaterad juni 2019)

MFF: Life - Programmet för miljö och klimatåtgärder 2021-2027

EU är en global ledare när det kommer till miljö- och klimatområdet, och miljöfrågan är en prioriterad punkt på EU-agendan. Under de senaste 40 åren har EU infört ett brett spektrum av miljöpolitik, fonder och verktyg – varav Life-programmet är ett av dessa initiativ. Life står för "L'Instrument Financier pour l'Environnement" (Det finansiella instrumentet för miljön), och programmet inrättades för första gången år 1992.

För den kommande programperioden föreslår kommissionen en ökning med nästan 60% av Life-programmet, från 3,46 miljarder euro till 5,45 miljarder euro. Förslaget bygger i mångt och mycket vidare på det nuvarande Life-programmet. Nyheter från det här förslaget är ett ökat fokus på ren energi och ett ökat fokus på biologisk mångfald, där man inrättar två specifika underprogram för dessa områden. Man har också försökt göra programmet mer flexibelt så att det ska finnas möjlighet att ta itu med nya prioriteringar som uppkommer under programperioden.

Förslaget delar upp programmet i två huvudsakliga verksamhetsområden med fyra underprogram:

- Miljö (3,5 miljarder euro)
 - Natur och biologisk mångfald (2,150 miljarder euro)
 - Cirkulär ekonomi och livskvalitet (1,350 miljarder euro)
- Klimatpolitik (1,95 miljarder euro)
 - begränsning av och anpassning till klimatförändringar (0,950 miljarder euro)
 - övergång till ren energi (1 miljard euro).

I oktober 2018 lämnade Regionkommittén in sitt yttrande där man lyfte fram en oro för att de tillgängliga fonderna för lokala myndigheters projekt relaterade till klimat- och energipolicy skulle kunna minska i den kommande långtidsbudgeten. I december samma år antog Europaparlamentet sin position, i vilken man föreslår att budgeten för det nya LIFE programmet skall uppgå till 7,27 miljarder euro. Den största delen av finansieringen (73%) ligger fortsatt i miljöportföljen. Även rådet antog sitt förhandlingsmandat i december, och detta stödjer kommissionens föreslagna budgetallokering.

I januari i år, inleddes trilogförhandlingarna. Under förhandlingarna har man bland annat behandlat aspekter så som; kapacitetsutbyggnadsprojekt; geografisk balans mellan Life-utgifterna; kvaliteten på projekt som urvalskriterier; samfinansieringsfrekvens; utvärdering. Den tredje trilogförhandlingen ägde rum i mars och resulterade i en "gemensam förståelse". Det slutliga beslutet om Life beror emellertid på det slutgiltiga anslagsbeloppet som förhandlas inom ramen för den fleråriga budgetramen 2021-2027.

(Uppdaterad juni 2019)

MFF: Connecting Europe Facility 2021-2027

Fonden för ett sammanlänkat Europa är EU:s program för att skynda på förbättringen av Europas transport-, energi- och digitala nät och är en del av den kommande långtidsbudgeten. För nästa period [föreslår kommissionen en budget på 42,3 miljarder euro](#) (för EU-27, jfr CEF cirka 30 miljarder euro för EU-28) för att stödja projekt som förbinder regioner inom EU, de "transeuropeiska näten". Kommissionen framhäver att ökade investeringar på strategisk infrastruktur och digitalisering är

avgörande för morgondagens tillväxt, stimulans av skapandet av arbetstillfällen och väsentligt för att ta itu med gemensamma utmaningar, t.ex. minskade koldioxidutsläpp och demografiska förändringar. EU:s långsiktiga mål för hållbarhet, konkurrenskraft och tillväxt för alla kräver stora investeringar i nya transportsätt, förnybar energi, och digitalisering. Hela 60 % av fondens anslag ska avsättas för att bidra till att klimatmålen nås.

Extra tyngdpunkt läggs på synergieffekterna av investeringar som sammankopplar transport, energi och digitalisering och sektorsövergripande förslag kommer premieras. Ett exempel som ges är att kommande utlysningar exempelvis skulle kunna riktas mot uppkopplad och automatiserad mobilitet och alternativa bränslen och laddning och tankinfrastruktur. Även synergier med andra stödprogram och instrument (så som InvestEU och Horisont Europa) lyfts fram.

Transportsektorn tilldelas i förslaget 30,6 miljarder euro. Den kommer bland annat att bidra till utfasningen av fossila bränslen inom transportsektorn genom att prioritera miljövänliga transportmedel (som järnvägstransporter) och genom att vidareutveckla laddningsstationer för alternativa drivmedel. Det föreslås också att fonden lägger större vikt vid modernisering av näten, framförallt för att göra dem tryggare och säkrare.

Energidelen på 8,7 miljarder euro ska bidra till övergången till ren energi och slutföra energiunionen. Energiunionens syfte är att energisystemet ska bli mer sammankopplat, smartare och digitaliserat. Fokus i CEF är gränsöverskridande förnybara energiprojekt, driftskompatibilitet av nätverk och bättre integrering av den inre energimarknaden.

Det digitala anslaget på 3 miljarder euro syftar till att förbättra digital anslutning genom att skapa bredbandsnät med hög kapacitet, höja säkerheten och för bättre förutsättningar och tillgång till digitala tjänster. Det kan exempelvis finansiera projekt som syftar till att tillhandahålla 5G-nätverk längs viktiga transportaxlar, anslutning till offentliga rum som sjukhus eller skolor, höja cybersäkerheten och trådlös anslutning i en kommun.

I september hade stadsledningskontoret beslutat att Göteborg inte skulle anta en position för påverkan, så GEO har flyttat CEF-lagstiftningen från påverkan till bevakning. Regionkommittén antog sin [rapport](#) redan i oktober. I Europaparlamentet har utskotten för transport (TRAN) och industri och forskning (ITRE) delat på ansvaret. Transportutskottet och Industriutskottet antog en gemensam rapport 22 november, och parlamentet antog sin [position](#) den 12 december. EP vill öka anslaget rejält och vill att EU-kommissionen presenterar ett ramprogram för hela perioden för att göra det lättare för medlemsstaterna att planera stora projekt i tid.

I transportrådet den 3 december 2018 kom ministrarna överens om sin generella position och trepartsförhandlingarna kan nu inledas. Triloger avslutades den 8 mars 2019 med ett preliminärt beslut (som inte täcker budgeten eller tillgången för tredjeländer). Det preliminära avtalet godkändes av [Coreper den 14 mars 2019](#) och godkändes av parlamentets utskott TRAN och ITRE den 25 mars 2019. Texten antogs av parlamentet vid första behandlingen den 17 april 2019. Trilogförhandlingar kan starta om så fort den långsiktiga EU-budgeten är överenskommen, för att lösa alla återstående frågor vid andra behandlingen.

Det kommer vara viktigt för Staden att framöver vara aktiv för att påverka arbetsprogrammen och utlysningarna i nya CEF, och Sveriges och Västsveriges positioner, så att Göteborg och Göteborgs hamn har möjlighet att finansiera viktig infrastruktur under kommande programperiod.

I juli öppnades samrådet för CEF digitalisering, som Göteborg kan välja att besvara.

(Uppdaterad juli 2019)

EU:s strategi för en digital inre marknad

Digitalisering påverkar större delar av dagens samhälle och därför betraktas en digital strategi som nödvändig för att stimulera innovation och stärka Europas tillväxt och konkurrenskraft. Genom 2020-strategin införde EU-kommissionen en ”digital agenda för Europa” som ett av de sju flaggskeppsinitiativen. Man erkände därmed att användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT) kommer att spela en avgörande roll för att kunna uppnå EU:s mål till 2020. EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker uttryckte i början av sin mandatperiod en vilja att förbättra användningen av IKT och digitala möjligheter för att kunna uppnå en mer sammankopplad digital inre marknad.

I maj 2015 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om kommande åtgärder i form av [en strategi för en digital inre marknad i Europa](#). Strategin, som består av 16 nyckelinitiativ indelade under tre övergripande pelare, syftar till att få EU:s inre marknad att fungera väl i en alltmer uppkopplad och digital ekonomi, och den innehåller både lagstiftande och icke lagstiftande förslag. De tre övergripande områdena som står i fokus i kommissionens strategi är [tillgänglighet](#), [rätt förutsättningar](#) samt [ekonomi och samhälle](#). För att förverkliga den europeiska digitala inre marknaden har kommissionen föreslagit ett antal initiativ och åtgärder under varje pelare. EU-kommissionens strategi för den digitala inre marknaden sågs över i maj 2017 genom [meddelandet A Connected Digital Single Market for All](#). I denna halvtidsöversyn presenterades de 35 lagstiftningsförslag och politiska initiativ som lagts fram och kommissionen har fastställt tre huvudområden där ytterligare åtgärder behövdes på EU-nivå, nämligen att vidareutveckla den **europeiska dataekonomin** till dess fulla potential, skydda Europas tillgångar genom att ta itu med **utmaningar på området IT-säkerhet**, samt främja **molnbaserade Online plattformar** som ansvarstagande aktörer i ett rättvist internetekosystem.

Artificiell intelligens

I oktober 2017 uppmanade Europeiska rådet EU-kommissionen att lägga fram en europeisk strategi för artificiell intelligens. I april 2018 skrev 25 europeiska länder [under en förklaring om samarbete](#) om artificiell intelligens. EU-kommissionen antog den 25 april 2018 ett [meddelande om artificiell intelligens för Europa](#). Kommissionen föreslog en tredelad strategi: ökade offentliga och privata investeringar, förberedelser för socioekonomiska förändringar som AI kan medföra samt en etisk och rättslig ram. En rad lagstiftnings- och icke-lagstiftande åtgärder:

Kommissionen kommer att stödja grundforskning, bland annat genom att öka investeringarna i AI inom ramen för 2020-programmet för forskning och innovation (1,5 miljarder euro 2020) Dessutom kommer Europeiska fonden för strategiska investeringar att användas för att ge företag och nystartade företag kompletterande stöd till investeringar i AI. Totalt siktar fonden mot att mobilisera

mer än 500 miljoner euro i totala investeringar till slutet av 2020 i flera viktiga sektorer. Finansieringen kommer fortsätta även inom EU-fleråriga budgetram (2021-2027).

En rad initiativ presenterades för att främja tillgång till "data" som är en viktig ingrediens, t.ex. ett [uppdaterat direktiv om information från den offentliga sektorn](#) och digital omställning av hälsa och omsorg.

EU-kommissionen presenterade i december 2018 en [samordnad plan för artificiell intelligens](#) som syftar till att samordna strategierna med de nationella strategierna för AI. Man [förbereder](#) ett vägledningsdokument om tolkningen av [produktansvarsdirektivet](#) i mitten av 2019. I april 2019 antog EU-kommissionen meddelandet [Att skapa förtroende för människocentrerad artificiell intelligens](#)

En [högnivågrupp med 52 experter](#) på artificiell intelligens bestående av företrädare från akademien, det civila samhället och industrin har skapats, som har till syfte att stödja genomförandet av den europeiska strategin för AI. I april 2019 publicerade högnivågruppen sina [etiska riktlinjer för pålitlig artificiell intelligens](#). Riktlinjerna är ett icke bindande dokument. Dessutom arbetar högnivågruppen med att fastställa icke-bindande regler för att främja europeiska investeringar i AI före sommaren 2019.

En [europeisk AI-allians](#), som inkluderar företag, konsumentorganisationer, fackföreningar och andra företrädare för det civila samhället ska samla erfarenheter, utbyta åsikter och utveckla gemensamma åtgärder för att uppmuntra utvecklingen av AI.

(Uppdaterat juni 2019)